

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ALFRED LORD TENNYSON

Enoch Arden

TÜRKÇESİ TAMER GÜLBEK

EDEBİYAT

VakıfBank Kültür Yayınları:
Edebiyat: 002

ENOCH ARDEN
ALFRED LORD TENNYSON

Özgün adı:
Enoch Arden
Türkçesi
Tamer Gülbek

Genel Yayın Yönetmeni
A. Tarık Çelenk

Tasarım ve Yayın Kimliği
Bülent Erkmén

Tasarım Uygulama ve
Yayın Standartları
Barış Akkurt, BEK

Kapak Görseli
Orhun Erdenli

Yayın Danışmanı
Dr. Hasan Aksakal

Kitap Editörü
Osman Çakmakçı

Sayfa Uygulama
Gülây Yıldız

Son Okuma
Selim Karlıtekin

Tasarım Danışmanlığı
BEK

VakıfBank Kültür Yayınları
Saray Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No:7/A1 – Kat 13,
Ümraniye 34768 İstanbul
Telefon: 0 216 724 2614
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr

Üretim ve Satış Müdürü
Hüseyin Esen

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.,
2018

ISBN 978-605-7947-19-2

Kitabın Türkçe yayım hakları VakıfBank Kültür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Ofset Yapımevi
Şair Sokak No: 4, Çağlayan Mahallesi,
34410 Kağıthane, İstanbul
Telefon: 0 212 295 86 01
Sertifika No: 12326

1. Baskı: Kasım 2018

ENOCH ARDEN

ALFRED LORD TENNYSON

TÜRKÇESİ

TAMER GÜLBEK

ALFRED LORD TENNYSON

1. Baron Tennyson, (6 Ağustos 1809 - 6 Ekim 1892), Victoria Çağı şiirinin en önemli temsilcisi kabul edilen ve Kraliçe Victoria'nın uzun hükümdarlığı sırasında Britanya İmparatorluğunun Kraliyet Şairi olarak onurlandırılan Alfred Lord Tennyson, yaşadığı dönemden günümüze, İngilizcenin en popüler şairlerden biridir. Tennyson, Cambridge'teki Trinity Koleji'nde eğitim görmüştür. *Poems, Chiefly Lyrical* (Lirik Şiirler) adlı eserinden (1830) itibaren edebiyat çevrelerinin dikkatini çekmiş ve özellikle 1850'de yayımlanan *In Memoriam* (Anısına) adlı eseriyle geniş kitlelerce tanınmıştır. O dönemden itibaren ömrünün sonuna dek, büyük ilgiyle karşılanan eserler vermeye devam etmiştir. *Enoch Arden*'in yanı sıra onlarca dile çevrilen diğer önemli yapıtları şunlardır: *Şiir: Maud and Other Poems* (Maud ve Diğer Şiirler) (1855), *Idylls of the King* (Kralın İdilleri) (1859), *Enoch Arden* (Enoch Arden) (1864), *Tiresias and Other Poems* (Tiresias ve Diğer Şiirler) (1885), *The Death of Eonone* (Eonone'ın Ölümü) (1892). Oyun: *Queen Mary* (Kraliçe Mary) (1875), *Harold* (1877), *The Promise of May* (1882), *Becket* (1884).

TAMER GÜLBEEK

1965 yılında Ankara'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden 1988'de mezun oldu. O günden bu yana İngilizce öğretmenliği yapıyor. İlk şiiri 1998'de *Varlık*'ta yayımlandı. Şiirleri ve şiir üzerine yazılarıyla, *Kitap-lık, Ludingirra, Virgül* gibi çeşitli dergilerde yer aldı. Ayrıca, başta *Ç.N. (Çevirmenin Notu)* olmak üzere, çeşitli edebiyat dergilerinde şiir çevirileri yayımlandı. *Tayvan'dan Sesler ve Çağdaş Hong Kong Şiiri* gibi bazı antolojilerde şiir çevirileriyle yer aldı. Yayımlanmış şiir kitapları şunlardır: *Zefiran* (2008), *Suda Tuhaf Hareketler* (2009), *Güven Park* (2010) ve *Yabancı Dil* (2013). Ayrıca, eleştiri ve denemelerinden oluşan bir kitabı da bulunmaktadır: *Şiirle Tutulan* (2010).

İÇİNDEKİLER

Önsöz

009

Enoch Arden

022

Mallarmé:

“Buradan Görünen Tennyson”

095

*"Uphold me
Father,
in my
jeopardy
A little
longer!"*

*"Aid me,
give me strength
Not to fall back,
never to
let her
know."*

ENOCH ARDEN.

ÖNSÖZ

Alfred Lord Tennyson (ya da tam adıyla Alfred Tennyson, 1st Baron Tennyson of Aldworth and Freshwater), 6 Ağustos 1809'da İngiltere'de (Somersby, Lincolnshire) doğdu ve 6 Ekim 1892'de yine İngiltere'de (Aldworth, Surrey) öldü. Yaşadığı çağ olan Victoria Döneminin en önde gelen şairlerinden birisi, hattâ birçok eleştirmen tarafından en önemli şairi olarak kabul edilmektedir.

VICTORIA DÖNEMİ ŞİİRİNİN ÖZELLİKLERİ

Kraliçe Victoria'nın, "Victoria Dönemi" diye adlandırılan hükümdarlığı boyunca (1837-1901) üretilen edebiyata genel olarak Victoria edebiyatı, şiireyse Victoria şiiri denmektedir. Bu, İngiltere'de muazzam bir kültürel gelişmenin yaşandığı; edebiyat, sanat ve müzikte önceden kabul görmüş biçimlerin radikal olarak değişikliğe uğradığı bir dönemdir.

Victoria şiirinin tanımlayıcı özellikleri, duyuşsal unsurlara yaptığı vurgu, dinin bilimle çatışması ve ortaçağa ait masallara ve efsanelere yönelik ilgi olarak sıralanabilir.

Bunlar içinde belki de en önemlisi duyuşsal unsurların kullanımıdır. Bu dönem şairlerinin çoğu, din ile bilim arasındaki mücadelenin yanı sıra, doğa ve romantizm ile ilgili düşüncelerini tasvir etmek için, imgeleme ve duyulara hitap etmeyi tercih etmişlerdir. Buna örnek olarak Tennyson'ın "Mariana" şiirinden şu dizeler gösterilebilir: "Menteşelerin üzerinde gıcırdadı kapılar;/ Pencerenin camında şarkı söyledi mavi sinek; ve fare/ Çürüyen lambrinin arkasında ciyaktadı. Bu örnekte görüldüğü gibi, duyulara seslenen sözcükler, faal ama yalnız bir çiftlik evi imgesi yaratmaktadır.

Victoria şiirinin bir başka özelliği de duygusallıktır. Victoria şairleri, bohem fikirler içeren ve Romantik şairlerin düşlerini bir üst seviyeye taşıyan şiirler yazdılar. Örneęin Emily Brontë ve Alfred Lord Tennyson gibi şairler şiirlerinde duygusallığı oldukça ön planda tutmuşlardır. Karı-koca şair olan Elizabeth Barrett Browning ve Robert Browning, aşklarını şiirlerle anlatmışlar ve birçok hassas ve tutkulu şiire imza atmışlardır. Bunların en çok bilinenleri, Elizabeth Barrett Browning'in *The Sonnets from the Portuguese*'idir (Portekiz'den Soneler).

Victoria şairleri içinde belki de en etkilisi olan Alfred Lord Tennyson, kırk yılı aşkın bir süre boyunca *Poet Laureate* (Kraliyet Şairi) titrini taşımıştır. Şiirleri aşktan doğaya, siyasî ve dinî kurumların eleştirisine kadar uzanan konularda yazılmış, kurulu düzenin içinde kalsa da bu düzeni eleştirmeyi ihmal etmeyen şiirlerdir. Onun, "The Charge of the Light Brigade" (Hafif Süvari Tugayının Hücumu) şiiri nasıl ki ünlü bir askerî hezimetini eleştirirse, "The Princess"

(Prenses) şiiri de kraliyet ailesinde yaygın olan sahte kahramanlığı eleştirir. “In Memoriam”daki (Anısına) şiirlerse Tennyson’ın aşk, ölüm ve arzu konularındaki duygularını yansıtır.

Geçmişî canlandırmak, Victoria edebiyatının önemli bir hayaliydi. Bu çağ, İngiliz edebiyatının hem klasik dönemine hem de ortaçağına yönelik bir ilgi barındırıyordu. Bu çağın insanları, geçmişin kahramanlık dolu şövalye hikâyelerini dinlemeye bayılıyordu ve bu asil ve kibar davranışları tekrar benimseyerek tüm dünyada yayılmalarını sağlamak istiyordu. Bunun en iyi örneği Alfred Tennyson’ın *Idylls of the King* (Kralın İdilleri) adlı eseridir ki özellikle Thomas Malory’ye ait Kral Arthur hikâyelerinin, o dönemin düşünce yapısına göre düzenlenmiş hâlidir. Ayrıca Gerard Manley Hopkins gibi şairler de, *Beowulf* gibi Eski İngilizcede yazılmış olan eserlerden ilham almışlardır.

TENNYSON: HAYATI VE ESERLERİ

Lincolnshire’da bir bölge papazının oğlu olarak dünyaya gelen Tennyson, on iki kardeşin dördüncüsüydü. 1815’te iki erkek kardeşi Frederick ve Charles’la birlikte Louth ilköğretim okuluna gönderildi ama bu okulu hiç sevmeydi. Burayı bitirdikten sonra, ev koşulları çok uygun olmasa da babası ona geniş çaplı bir edebî eğitim vermeyi başardı. Yaşından önce olgunlaşan Alfred, Alexander Pope, Sir Walter Scott

ve John Milton tarzında şiirler üretmeye başladı. *The Devil and the Lady* (Şeytan ve Hanımefendi) adlı şiir kitabı bu gençlik dönemine aittir ve ölümünden yıllar sonra 1930'da kitaplaşmıştır. Bu kitap, Elizabeth dönemi dramatik şiirinin şaşırtıcı bir örneğini teşkil eder. Genç Tennyson'ın en çok etkilendiği şair belki de Lord Byron'dır.

1824'te Tennyson'ın babası sağlık sorunları yaşamaya başladı. Alfred, evdeki huzursuz havadan etkilenmesine karşın yazmaya devam etti. Erkek kardeşleriyle ortak bir kitap çıkardı: *Poems by Two Brothers* (İki Erkek Kardeşin Şiirleri) 1827'de yayımlandı. Kitabın yarısından fazlasını oluşturan şiirleri, o günün şiirinin en belirgin özelliklerini taşır.

1827'de Alfred diğer iki kardeşiyle birlikte Cambridge Trinity Koleji'nde okumaya başladı. Alfred burada tarihçi Henry Hallam'ın üstün zekâlı oğlu Arthur Hallam'la arkadaş oldu. Bu, Tennyson'ın hayatı boyunca kurduğu en derin arkadaşlık ilişkisi oldu. İki arkadaş üniversitenin hakiki entelektüel amaçlar taşıyan kulübü The Apostles'a (Havariler) üye oldu. Böylece Tennyson'ın bir şair olarak ünü üniversite çapında yayıldı. 1829'da "Timbuctoo" adlı şiiriyle rektörlük büyük ödülünü kazandı. 1830'da *Poems, Chiefly Lyrical* (Lirik Şiirler) yayımlandı. Aynı yıl içinde Tennyson, Hallam ve diğer Havariler, VII. Ferdinand'a karşı başlatılan ve başarısızlıkla sonuçlanan devrim girişimine katılmak üzere İspanya'ya gittiler. Bu arada Hallam, Tennyson'ın kızkardeşi Emily'yle arkadaş oldu, ancak babası tarafından yazışmaları yasaklandı.

1831'de Tennyson'ın babası öldü. Büyükbabası baba-

sının borçlarını öğrendiğinde Alfred'in dertleri de katlanacaktı. Diploma alamadan Cambridge'i bırakmak zorunda kaldı; ailenin parasal işleriniyse büyükbabası üstlendi. Aynı sene Hallam, *The Englishman's* dergisinde *Poems, Chiefly Lyrical* kitabıyla ilgili övgü dolu bir makale yayımladı. 1832'de ise Emily'nin resmî talibi olarak Somersby'ye gidecekti.

1833'te Tennyson, "The Lotos-Eaters," "The Palace of Art" ve "The Lady of Shalott" şiirlerini de içeren yeni bir şiir kitabı çıkardı. Bu kitapta aynı zamanda *Poems, Chiefly Lyrical* kitabını *Blackwood's* dergisinde eleştiren Christopher North için yazılmış satirik bir taşlama da bulunuyordu. Tennyson'un bu karşı taarruzu, *Quarterly Review* dergisinde yeni kitabına yönelik daha sert ve daha kırıncı bir saldırının gerçekleşmesine yol açtı. Bu saldırılar Tennyson'ı üzse de, eski şiirlerini düzenlemeye ve yenilerini kaleme almaya devam etti.

1836'nın Mayıs ayında kardeşi Charles, Horncastle'dan Louisa Sellwood ile evlendi. Bu düğünde Alfred, Louisa'nın kızkardeşi Emily'ye âşık oldu. Âşıklar birkaç sene mektuplaştılar, ancak Emily'nin babası Tennyson'un bohem tarzını, şaraba ve tütüne olan düşkünlüğünü ve özgürlükçü dinî görüşlerini beğenmiyordu; sonunda 1840'ta yazışmalarını yasaklayacaktı. Bu arada Tennyson, Somersby'yi terk etmiş, Londra yakınlarında gezgin bir yaşam sürmekteydi. Bu dönemde birçok tanınmış insanla arkadaşlık kurdu; bu isimler arasında siyasetçi William Ewart Gladstone, tarihçi Thomas Carlyle ve şair Walter Savage Landor sayılabilir.

1842'de Tennyson, ilk cildi 1830 ve 1832'de yayımlanan şiirlerinin bazılarının gözden geçirilmiş bir derlemesi olan,

ikinci cildiye tamamen yeni şiirlerinden oluşan iki ciltlik *Poems*'i (Şiirler) yayımladı. Yeni şiirler arasında “Morte d'Arthur” (Arthur'un Ölümü), “The Two Voices” (İki Ses), “Locksley Hall” ve “The Vision of Sin” (Günahın Tasavvuru) gibi şiirlerin yanı sıra, ilginç bir toyluk tasviri geliştiren “The May Queen,” “Lady Clara Vere de Vere” ve “The Lord of Burleigh” bulunmaktaydı. Yeni şiirlerden oluşan kitabı pek fazla ilgi görmese de, dönemin başbakanı Sir Robert Peel tarafından kendisine bağlanan 200 poundluk maaş, parasal sorunlarını hafifleten bir etken oldu. 1847'de ise ilk uzun şiiri olan “The Princess” yayımlandı.

1850 yılı Tennyson için bir dönüm noktası oldu. Emily Sellwood ile tekrar yazışmaya başladılar, nişan tazelediler ve sonunda da evlendiler. Bu arada Edward Moxon, Tennyson'un yıllardır yazmakta olduğu Hallam için mersiyelerini yayımlama teklifinde bulundu. Bunlar ilk olarak 1850 senesinde *In Memoriam*'da yayımlandı ve hem eleştirmenlerin hem de kamuoyunun büyük takdirini kazandı. Bu şiirler aynı zamanda Tennyson'un Kraliçe Victoria'yla da tanışmasına vesile oldu ve aynı sene *Poet Laureate* (Kraliyet Şairi) olarak ilan edilmesinde önemli bir rol oynadı.

In Memoriam, muhtelif uzunluklarda 131 bölümden oluşan, bir giriş bölümü ve bir de kapanış bölümü olan uzun bir şiirdir. Arkadaşı Hallam'ın zamansız ölümü nedeniyle yazdığı bu şiirde Tennyson, hayatın ve ölümün anlamını sorgulayarak yitirme duygusuyla hesaplaşırken, Victoria Döneminin birçok entelektüel meselesine dokunur. En temel olarak, *In Memoriam* yerleşik dinî inançlar ve

ölümsüzlük düşüncesi ile yeni ortaya çıkan evrim teorisi ve modern jeoloji arasındaki çatışmayı yansıtır. Şiir boyunca şairin arkadaşının ölümünü anlama ve kabullenme aşamalarını görürüz ve şiir, Tennyson'ın kızkardeşi Cecilia'nın düğünüyle ilgili mutlu bir evlilik şarkısıyla kapanır.

Mutlu giden evliliğiyle birlikte, Tennyson'ın hayatı daha güvenli ve daha hadisesiz akmaya başladı. İki oğulları oldu: Hallam ve Lionel. 1853'te Farringford'da bir ev aldıklarında, düzensiz ve gezgin hayatları da sona erdi. Tennyson bundan sonraki hayatının çoğunu burada ve Aldworth'de geçirdi.

Bazı eleştirmenler başlangıçta beğenmeseler de, *Ode on the Death of the Duke of Wellington* (1852) (Wellington Dükü Kasidesi) ve *Maud and Other Poems* (1855) (Maud ve Diğer Şiirler) kitabında yer alan "The Charge of the Light Brigade" (Hafif Süvari Tugayının Hücumu) şiiri Tennyson'ın ulusal şair olarak ününü perçinledi. Tek başına ilginç ve çalkantılı bir monodram olan "Maud" şiiri, şairin hayranları arasında kahramanının maraziliği, histerisi ve kavgacılığı yüzünden şaşkınlık yaratmış ve protestolara neden olmuştu. Buna rağmen, "Maud" Tennyson'ın belki de en sevdiği şiiridir.

Tennyson'ın uzun bir zaman zihninde taşıdığı bir proje olan *Idylls of the King* (Kralın İdilleri) 1859'da yayımlandı. Bu kitap, Kral Arthur efsanesini, Guinevere'e âşık oluşundan krallığının yıkılışına kadar izleyen ve birbiriyle bağlantılı 12 şiirden oluşan bir seriydi. Buradaki şiirler, Lancelot ile Kraliçe Guinevere arasındaki yasak aşktan dolayı Camelot'a musallat olan kötülüğe ve bunun en başta

Yuvarlak Masa yoldaşlığını doğuran ümidi nasıl yok ettiğine odaklanan şiirlerdi. *Idylls of the King* yayımlanır yayımlanmaz başarıyı yakaladı ve normalde şöhretten tiksinen Tennyson böylece zaman zaman kendisine utanç veren bir kamusal üne sahip oldu.

Tennyson 1864'te yayımlanan kitabı *Enoch Arden* ile popülaritesinin zirvesine ulaştı. Arthur idillerinin devamı, 1870'te yayımlanan *The Holy Grail, and Other Poems*'de (Kutsal Kâse ve Diğer Şiirler) yer aldı. Bu şiirler de olumlu bir karşılık gördü, ancak bazı okuyucular, Sir Thomas Malory'den gelen temel malzemeye eklediği "Viktoryen" ahlaka karşı hoşnutsuzluklarını göstermeye başlamışlardı.

1874'te Tennyson şiirsel tiyatro yazmaya karar verdi. 1875'te *Queen Mary*'yi (Kraliçe Mary) yazdı ve bunun kısaltılmış versiyonu 1876'da Lyceum'da sahnelendi. Büyük bir başarı elde edemedi. Bunu 1877'de *Harold*, 1884'e dek yayımlanmayan *Becket* ve "köy trajedisi" diye adlandırılan –ve Kasım 1882'de Globe'da sahnelendiğinde büyük bir başarısızlığa uğrayan– *The Promise of May* izledi. Tennyson'ın tek nesir eseri olan bu oyun, onun, çağının dinî, ahlakî ve siyasî eğilimlerine ilişkin büyüyen ümitsizliğini ve kırınglığını gösterir. Zaten daha öncesinde, *The Nineteenth Century*'de (Kasım 1881) "Despair" (Ümitsizlik) adlı bir şiir yayımlayarak bir sansasyona yol açmış bulunuyordu. Tennyson'ın sonraki görüşlerinin daha olumlu bir ifadesi, 1885'te *Tiresias and Other Poems*'de (Tiresias ve Diğer Şiirler) yayımlanan "The Ancient Sage" (Yaşlı Bilge) şiirinde görülür. Burada şair, bu hayatın öncesine ve ötesine ait bir hayatın hissiyatını kaydeder.

Tennyson 1884'te (bir süre tereddüt ettikten sonra) asalet unvanını kabul etti. 1886'da "Locksley Hall Sixty Years After" (Altmış Yıl Sonra Locksley Hall) adlı şiiri de içeren yeni bir kitap çıkardı. Bu kitap modern çürümeye ve liberalizme karşı bir lanet söylemi geliştirmekte ve önceki şiirlerdeki insanî ilerlemenin kaçınılmazlığı fikrinden geri adım atmaktaydı.

1889'da Wight Adasına geçerken yazdığı "Crossing the Bar" (Bir Limana Girmek) adlı kısa şiiri meşhur oldu. Aynı yıl çıkardığı *Demeter and Other Poems* (Demeter ve Diğer Şiirler) kitabında, "To Mary Boyle" (Mary Boyle İçin) gibi müthiş bir geçmişe bakış şiiri, "The Progress of Spring" (Baharın Seyri) gibi yeniden keşfedilmiş eski bir şiir ve kendi şiir hayatının alegorik bir özeti olan "Merlin and the Gleam" (Merlin ve Işıltı) gibi şiirler bulunmaktaydı. 1892'de *The Foresters* (Ormancılar) oyunu New York'ta başarıyla sahnelendi. Sağlık durumu kötüye gitse de, son kitabı olan *The Death of Oenone, Akbar's Dream, and Other Poems* (1892) (Oenone'ın Ölümü, Akbar'ın Düşü ve Diğer Şiirler)'in düzeltmelerini tamamlayabildi.

TENNYSON ŞİİRİNİN ÖNEMİ

Alfred Lord Tennyson, İngiltere'deki Victoria Çağının öncü şairiydi ve 19. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, Alexander Pope'un 18. yüzyılda elde ettiğine benzer bir konuma erişmişti. Tennyson, kendisinden önce gelen Romantik hareke-

tin –özellikle de Wordsworth, Byron ve Keats’in– bıraktığı geleneği daha da geliştirip incelten mükemmel bir şiir sanatçısıydı. Onun şiirini belirleyen özellikler, vezin çeşitliliği, zengin imgelemi ve nefis müzikalitesidir. Tennyson aynı zamanda, zevk ve duygu dünyasında olduğu kadar, ahlakî ve dinî durum ile siyasî ve toplumsal bilinç alanlarında, eğitilmiş orta sınıfın yetkin bir sözcüsü olarak kabul görmüştür. Tennyson’ın şiiri, yerleşik Hristiyan inancı ile insanın doğası ve geleceğiyle ilgili geleneksel kabullerin gitgide bilim ve modern ilerleme tarafından daha sık sorgulanır olduğu bir çağın kuşku ve zorluklarına odaklanmıştır. Bu şiir, melankoliye yatkın duyarlı ve sorunlu bir bireyin samimi kişisel dertleri üzerinden de çağının kuruntularını ele almıştır. Buna karşın, şiirsel ustalığıyla –şiirindeki ferahlık ve asalet, ifade yeteneği, kendine has ahenk– bağ kurabilen okuyucuya, gizli bir rahatlama, hattâ dinginlik hissi geçirmiştir. Tennyson’ın, modern bilim tarafından ortaya konan, insanın evrendeki yeni yerinin tamamen farkında olan ilk büyük İngiliz şairi olduğu söylenebilir. Bu yeni insanî durum üzerinde düşüncelere dalmak, bazen içinde korkuyu ve kötü şeyler olacağı sezgisini doğursa da, ona döneminin çoğu şairine göre daha geniş bir hayalgücü sağlamıştır ve sanatına da daha büyük bir derinlik ve titreşim gücü kazandırmıştır.

Bununla beraber Tennyson’ın Victoria şairleri arasındaki egemenliği, yaşadığı dönemde bile sorgulanmaya başlamıştı; Robert Browning ve Algernon Charles Swinburne kendisine ciddi rakip olan isimlerdi. 20. yüzyıl eleştirmenleriye, T. S. Eliot’ın öncülüğünü yaptığı yeni bir

şiiir ekolünün yükselişinden etkileneerek (Eliot'ın kendisi de bir Tennyson hayranı olsa da), Tennyson şiiirinin değeriini sorguladılar. Kuşkusuz, Tennyson'ın kendi çağdaşlarına hitap eden özelliklerinin çoğu bugün birçok okura çekici gelmez olmuştur. Kimi zaman aşırı duygusal ve banal, şatafatlı ve tantanalı bulunmuş, sığ ve karışık düşüncelerin yumuşak bir tonda şiiire aktarılmasından başka bir şey olmadığı öne sürölmüştür. John Donne ve Gerard Manley Hopkins (Tennyson döneminin, o zaman tanınmayan şairlerinden birisi) gibi eski şairlerin yeniden keşfedilişleri, öte yandan Eliot ve W.B. Yeats'in birçokları tarafından modern şiiirin öncüleri olarak kabul edilişleri, okuyucuları çok daha farklı ve çeşitli bir şiiirselliğe yönlendirdi. Buna rağmen Tennyson'ın en etkili lirik şiiirlerinden olan "Ulysses" in sarsılmaz büyüklüğünün tanınmasıyla ve daha da ötesi, "In Memoriam" ın Victoria Dönemi şiiirinin en harika örneği olduğunun teslim edilişiiyle birlikte, Tennyson'la ilgili daha dengeli bir değeriendirmeye ulaşılmış oldu. Günümüzde ayrıca Tennyson şiiirinin gerçekçi ve gülünç yönlerinin, kendisine karşı bir tepkinin oluştuğu dönemin düşüncesinin aksine, önemli unsurlar olduğu kabul görmektedir. Sonuç olarak, şairin hayatın gizemiyle ilgili korkunç sezgisinin algılanması, ki bu sezgi "Crossing the Bar" veya "Flower in the Crannied Wall" örneğinde olduğu gibi büyüklüğünün merkezinde yatan şeydir, geçmişteki hayranlarını günümüzdeki hayranlarıyla buluşturan meseledir. Tennyson'ın eserlerinden, altın çağları olan Victoria Dönemiyle karşılaştırıldıklarında, ileride daha azının varlığını sürdüreceği kabul edilse bile,

sadece geriye kalanlar dahi –ki sayıları belli ki az olmayacak– dünya kaldıkça kalacağına benzer.

SİNEMADA VE MÜZİKTE

ENOCH ARDEN

Gemi kazasına uğrayıp ıssız adaya düşen bir gemicinin hayatını ve aşkını anlatan ve uzun bir naratif şiir olan *Enoch Arden* adlı eseri, daha önce de bahsedildiği gibi Tennyson'ın popüleritesinin zirvede olduğu zamanlarda, 1864 senesinde yayımlanmıştır. Yayımlanmasından 47 yıl sonra, 1911 yılında beyaz perdeye aktarılmıştır. Yönetmenliğini o dönemin en önde gelen isimlerinden biri olan D. W. Griffith'in yaptığı filmde, Enoch Arden'ı Wilfred Lucas, Annie Lee'yi Linda Arvidson ve Philip Ray'i Francis J. Grandon canlandırmıştır. New York'ta Biograph Şirketi'nin, döneminin şartları doğrultusunda siyah beyaz ve sessiz olarak çektiği bu film, 33 dakikalık kısa bir yapımdır. *Enoch Arden* bundan üç yıl sonra, 1914'te, bu kez kendi ülkesinde, İngiltere'de filme çekilmiştir. Yine sessiz ve siyah beyaz bir film olan bu versiyonu Percy Nash yönetmiştir ve başrollerini Gerald Lawrence, Fay Davis ve Ben Webster paylaşmıştır. *Enoch Arden* o dönemin sinema dünyasında o kadar popüler olmuştur ki, 8 Nisan 1915'te, bu kez yine Amerika'da, bir kez daha beyaz perdeye aktarılmıştır. 40 dakikalık bu versiyon da sessiz ve siyah beyazdır. Majestic Şirketi tarafından çekilen filmin yönetmeni Christy Cabanne'dır ve başrol oyuncularını Alfred

Paget, Lillian Gish ve Wallace Reid'den oluşmaktadır.

Tennyson'ın *Enoch Arden* eseri müzik dünyasında da kendisine yer bulmuştur. Ünlü besteci Richard Strauss 1897'de, bu eserin yüksek sesle okunmasına eşlik etmek üzere bir piyano partisiyonu bestelemiştir. Strauss'un bu besteyi, kendisinin Münih Saray Operasında Baş Orkestra Şefliği görevini almasına ön ayak olan arkadaşı ünlü aktör Ernst von Possart'a bir iyilik olsun diye yaptığı söylenmektedir. Sonrasında, eseri onlarca kez beraberce sahnelemiş, hattâ turneye çıkmıştır. Müzikte 19. yüzyıl boyunca çok popüler olan, bir okuyucu ve bir piyanistin ortak performansından oluşan bu türe *melodram* adı verilmiştir. Liszt, Schubert ve Wagner gibi bestecilerin hepsi bu janra katkıda bulunmuştur. Strauss'un *Enoch Arden* bestesinin, 1961'de Glenn Gould ve Claude Rains tarafından sahnelenen performansı oldukça meşhur olmuştur. O günden bu yana, *Enoch Arden* farklı ülkelerde farklı sanatçılarca defalarca sahnelenmiş ve sahnelenmeye devam etmektedir.

VE BİR TEŞEKKÜR

Tennyson gibi büyük bir şairin bu önemli eserini çevirme vesile olan akademisyen ve müzisyen sevgili Profesör Toros Can'a olan minnettarlığımı burada belirtmek isterim. Herkese keyifli okumalar dilerim.

Tamer Gülbek

ENOCH ARDEN

1864

Long lines of cliff breaking have left a chasm;
And in the chasm are foam and yellow sands;
Beyond, red roofs about a narrow wharf
In cluster; then a moulder'd church; and higher
A long street climbs to one tall-tower'd mill;
And high in heaven behind it a gray down
With Danish barrows; and a hazelwood,
By autumn nutters haunted, flourishes
Green in a cuplike hollow of the down.

Here on this beach a hundred years ago,
Three children of three houses, Annie Lee,
The prettiest little damsel in the port,
And Philip Ray the miller's only son,
And Enoch Arden, a rough sailor's lad
Made orphan by a winter shipwreck, play'd
Among the waste and lumber of the shore,
Hard coils of cordage, swarthy fishing-nets,
Anchors of rusty fluke, and boats updrawn,
And built their castles of dissolving sand
To watch them overflow'd, or following up
And flying the white breaker, daily left
The little footprint daily wash'd away.

A narrow cave ran in beneath the cliff:
In this the children play'd at keeping house.
Enoch was host one day, Philip the next,
While Annie still was mistress; but at times

Kayalıkta dağılan dalgalardan kalan boşluk;
Bu boşluktaki köpükler ve sarı kumlar;
Ötede, rıhtımın çevresinde dizi dizi kırmızı
Çatılar; sonra harap bir kilise; ve yukarılarda
Tek kuleli değirmene doğru uzayan bir cadde;
Daha yükseklerde üzerinde tümsekler olan
Gri bir bayır; ve fındık ağaçları
Sonbaharda fındıkçılarının dadandığı, bayırdaki
Fincan gibi oyukta yemyeşil serpilen.

İşte yüz yıl önce bu sahilde,
Üç evin üç çocuğu, limanın
En güzel kızı Annie Lee,
Değirmencinin tek oğlu Philip Ray,
Ve babası deniz kazasında ölen
Gemici yetimi Enoch Arden, oynarlardı
Kıyıya vuran çerçöpün ve kütüklerin,
Gemi halatlarının ve balıkçı ağlarının,
Paslı çıpaların ve kızaktaki gemilerin arasında,
Kumdan kaleler yaparlardı ve izlerlerdi
Suyla yıkılışlarını, önce ardından koşarlardı
Dalgaların, sonra kaçarlardı onlardan, küçük
Ayak izleri siliniverirdi dalgalar çekilirken.

Kayalıkların altında dar bir mağara vardı:
Ufaklıklar burada evcilik oynarlardı.
Bir gün Enoch baba olurdu, bir gün Philip,
Hep evin hanımıydı Annie; ama bazen

Enoch would hold possession for a week:
'This is my house and this my little wife.'
'Mine too' said Philip 'turn and turn about:'
When, if they quarrell'd, Enoch stronger-made
Was master: then would Philip, his blue eyes
All flooded with the helpless wrath of tears,
Shriek out 'I hate you, Enoch,' and at this
The little wife would weep for company,
And pray them not to quarrel for her sake,
And say she would be little wife to both.

But when the dawn of rosy childhood past,
And the new warmth of life's ascending sun
Was felt by either, either fixt his heart
On that one girl; and Enoch spoke his love,
But Philip loved in silence; and the girl
Seem'd kinder unto Philip than to him;
But she loved Enoch; tho' she knew it not,
And would if ask'd deny it. Enoch set
A purpose evermore before his eyes,
To hoard all savings to the uttermost,
To purchase his own boat, and make a home
For Annie: and so prosper'd that at last
A luckier or a bolder fisherman,
A carefuller in peril, did not breathe
For leagues along that breaker-beaten coast
Than Enoch. Likewise had he served a year
On board a merchantman, and made himself

Enoch babalığı bırakmazdı bütün hafta:
'Burası benim evim, bu da benim karım.'
'Benim de karım,' derdi Philip: 'Sırayla.'
Kavga ettiklerinde, daha güçlü olan Enoch
Kazanırdı: Sonra mavi gözleri çaresiz
Hiddet yaşlarıyla ıslanan Philip, 'Nefret
Ediyorum senden Enoch,' diye bağırırdı
Ve bu ağlayışa küçük karısı da eşlik ederdi,
O, ikisine de yalvarırdı kavga etmesinler diye,
Ve ikisinin de küçük karısı olduğunu söylerdi.

Ama şen çocukluk günleri geride kaldığında
Ve hayatın yükselen yeni güneşi her ikisini de
Isıttığında, her ikisi de kalbini aynı kıza
Vermişti bile; Enoch aşkını ilân etmişti,
Fakat Philip sessizce sevdi; kız Philip'e
Sanki Enoch'tan daha iyi davranıyordu;
Ama Enoch'a âşıktı, henüz bunu bilmece de;
Sorulduğunda reddederdi bunu. Enoch'un
Tek bir hayali vardı, bütün birikimlerini
Bir araya getirip kendi teknesini almak
Ve Annie'yle yaşayacakları bir ev bulmak:
Sonunda bu hayalini gerçekleştirdi;
Enoch'tan daha kismetli ve daha
Cesur, tehlike anında daha soğukkanlı
Bir balıkçı yaşamadı dalgaların dövdüğü
O kıyıda. Tam bir denizci oldu
Bir yıl da ticari bir gemide çalışarak;

Full sailor; and he thrice had pluck'd a life
From the dread sweep of the down-streaming seas:
And all me look'd upon him favorably:
And ere he touch'd his one-and-twentieth May
He purchased his own boat, and made a home
For Annie, neat and nestlike, halfway up
The narrow street that clamber'd toward the mill.

Then, on a golden autumn eventide,
The younger people making holiday,
With bag and sack and basket, great and small,
Went nutting to the hazels. Philip stay'd
(His father lying sick and needing him)
An hour behind; but as he climb'd the hill,
Just where the prone edge of the wood began
To feather toward the hollow, saw the pair,
Enoch and Annie, sitting hand-in-hand,
His large gray eyes and weather-beaten face
All-kindled by a still and sacred fire,
That burn'd as on an altar. Philip look'd,
And in their eyes and faces read his doom;
Then, as their faces drew together, groan'd,
And slipt aside, and like a wounded life
Crept down into the hollows of the wood;
There, while the rest were loud in merrymaking,
Had his dark hour unseen, and rose and past
Bearing a lifelong hunger in his heart.

Üç can kurtardı deniz diplerinin
Korkunç akıntısıyla savaşarak:
Ve bütün bunları takdir etti herkes:
Ve böylece yirmi bir yaşının Mayısında
Kendi gemisini satın aldı ve Annie ile
Yaşamak için kutu gibi bir ev buldu; ev
Değirmene çıkan bayırın ortasındaydı.

Sonra, güzel bir sonbahar akşamı,
Tatil yapan gençler, irili ufaklı
Torbalar, çantalar ve sepetlerle
Fındık toplamaya gittiler. Philip
Bir saat geride kaldı (Hasta yatan babasının
Ona ihtiyacı vardı); fakat, tepeyi tırmandıkça
Ve ağaçların eğimli sınırına yaklaştıkça,
Enoch ve Annie'yi gördü, el ele
Oturuyorlardı, büyük mavi gözleri
Ve çatlamış yüzü, sanki bir sunağın
Sabit ve kutsal ateşiyle yanmaya başladı.
Baktı Philip ve onların gözlerinde ve yüzlerinde
Kendi kaderini okudu; sonra, yüzleri
Yaklaşırken birbirine, inledi
Ve kenara çekildi; yaralı bir hayvan gibi
Çukurdaki ağaçların altına doğru süründü;
Orada, diğerleri eğlenip coşarken,
Kendi karanlığında gizlendi, sonra kalktı ve yürüdü
Kalbinde hayatı boyunca taşıyacağı özlemle.

So these were wed, and merrily rang the bells,
And merrily ran the years, seven happy years,
Seven happy years of health and competence,
And mutual love and honorable toil;
With children; first a daughter. In him woke,
With his first babe's first cry, the noble wish
To save all earnings to the uttermost,
And give his child a better bringing-up
Than his had been, or hers; a wish renew'd,
When two years after came a boy to be
The rosy idol of her solitudes,
While Enoch was abroad on wrathful seas,
Or often journeying landward; for in truth
Enoch's white horse, and Enoch's ocean-spoil
In ocean-smelling osier, and his face,
Rough-redden'd with a thousand winter gales,
Not only to the market-cross were known,
But in the leafy lanes behind the down,
Far as the portal-warding lion-whelp,
And peacock-yewtree of the lonely Hall,
Whose Friday fare was Enoch's ministering.

Then came a change, as all things human change.
Ten miles to northward of the narrow port
Open'd a larger haven: thither used
Enoch at times to go by land or sea;
And once when there, and clambering on a mast
In harbor, by mischance he slipt and fell:

Böylece evlendiler, çanlar neşeyle çaldı,
Ve neşeyle geçti yıllar, yedi mutlu yıl,
Sağlık ve başarı dolu yedi mutlu yıl,
Karşılıklı sevgi ve alın teriyle dolu;
Ve tabii çocuklarla; önce bir kız.
İlk bebeğinin ilk ağlaması, Enoch'un
İçinde, kazancını ve birikimini
Artırma arzusu uyandırdı ki, çocukları
Kendilerinden daha iyi yetişsin; bu arzu
Katmerlenecekti, iki yıl sonra bir de
Oğulları olduğunda, Annie'ye yoldaş olan,
Enoch uzaklarda karaya ulaşmak için
Azgın denizlerle boğuşurken; aslında
Enoch'un boğuştuğu beyaz dalgalar,
Onu yıpratan okyanuslar, binlerce kış
Fırtınasının etkisini taşıyan kırmızı suratı,
Yalnızca çarşı pazarda değil,
Bayırın ardındaki yapraklı sokaklarda da
Bilinmekteydi, hattâ kapısını aslanların
Koruduğu konser salonunun Cuma geliri
Enoch'a yardım için toplanmaktaydı.

Sonra işler değişti; her şey değişir, insanlar da.
Dar limanın on mil kadar kuzeyinde
Daha geniş bir liman açılmıştı: Enoch bazen
Bu limanda da çalışıyordu, hem karada hem denizde;
Bir keresinde burada direğe tırmanırken
Kazayla kayıp düştü: Kendisini yerden

A limb was broken when they lifted him;
And while he lay recovering there, his wife
Bore him another son, a sickly one:
Another hand crept too across his trade
Taking her bread and theirs: and on him fell,
Altho' a grave and staid God-fearing man,
Yet lying thus inactive, doubt and gloom.
He seem'd, as in a nightmare of the night,
To see his children leading evermore
Low miserable lives of hand-to-mouth,
And her, he loved, a beggar: then he pray'd
'Save them from this, whatever comes to me.'
And while he pray'd, the master of that ship
Enoch had served in, hearing his mischance,
Came, for he knew the man and valued him,
Reporting of his vessel China-bound,
And wanting yet a boatswain. Would he go?
There yet were many weeks before she sail'd,
Sail'd from this port. Would Enoch have the place?
And Enoch all at once assented to it,
Rejoicing at that answer to his prayer.

So now that the shadow of mischance appear'd
No graver than as when some little cloud
Cuts off the fiery highway of the sun,
And isles a light in the offing: yet the wife—
When he was gone—the children—what to do?
Then Enoch lay long-pondering on his plans;

Kaldırdıklarında, kırık bir bacağı.
Bacağı kaynasın diye yatarken, karısı
Bir oğlan daha doğurdu, hastalıklı bir oğul:
Böylece sofradaki ekmeği paylaşacak
Bir boğaz daha eklenmiş oldu hane halkına:
Ciddi, vakur ve inançlı bir adam olsa da,
Endişesini ve kederini katladı hareketsiz yatmak.
Korkunç bir kâbus gibi gözünde canlanıyordu
Çocuklarının gelecekte sürecekları
Sefil ve perişan hayatlar, ve karısının,
Sevdiği kadının, dilenmek zorunda kalışı:
Tanrı'ya dua etti bunların olmaması için.
O dua ederken, daha önce çalıştığı geminin
Kaptanı çıkageldi, duyarak yaşadığı talihsizliği,
Çünkü onu iyi tanıyor ve değer veriyordu ona,
Gemisiyle Çin seferine hazırlandığını söyledi,
Ama hâlâ bir güverte amiri yoktu. Gelmek ister miydi?
Gemisinin limandan ayrılmasına haftalar
Vardı daha. Enoch bu işi alır mıydı?
Enoch anında kabul etti bu teklifi,
Çok sevinerek dualarının gerçekleşmesine.

Şimdi artık yaşadığı talihsizliğin gölgesi,
Güneşin parlak ışığını engelleyen
Küçük bir buluttan fazla gözükmüyordu,
Adalarsa açık denizlerde bir ışıktı: Ama karısı—
O gittiğinde—çocuklar—ne yapacaklardı?
O zaman Enoch uzun vadeli planlar yapardı;

To sell the boat—and yet he loved her well—
How many a rough sea had he weather'd in her!
He knew her, as a horseman knows his horse—
And yet to sell her—then with what she brought
Buy goods and stores—set Annie forth in trade
With all that seamen needed or their wives—
So might she keep the house while he was gone.
Should he not trade himself out yonder? go
This voyage more than once? yea twice or thrice—
As oft as needed—last, returning rich,
Become the master of a larger craft,
With fuller profits lead an easier life,
Have all his pretty young ones educated,
And pass his days in peace among his own.

Thus Enoch in his heart determined all:
Then moving homeward came on Annie pale,
Nursing the sickly babe, her latest-born.
Forward she started with a happy cry,
And laid the feeble infant in his arms;
Whom Enoch took, and handled all his limbs,
Appraised his weight and fondled fatherlike,
But had no heart to break his purposes
To Annie, till the morrow, when he spoke.

Then first since Enoch's golden ring had girt
Her finger, Annie fought against his will:
Yet not with brawling opposition she,

Mesela teknesini satmak—ama çok seviyordu onu—
Ne dalgalı denizler aşmıştı onunla beraber!
Bir süvari için atı neyse, teknesi oydu Enoch için—
Öyleyse onu satmak—hem, onun taşıdığı şeylerle
Almamış mıydı malı mülkü—bütün o denizcilerle
Ve karılarıyla Annie’yi muhatap etmek ticarete—
Kendisi yokken, karısı eve bakabilir miydi?
Daha fazla çalışmamalı mıydı? Bu yolculuğa
En fazla bir kez mi çıkmalıydı? Ya da iki veya üç—
Ya da gerektiği kadar—zengin dönmek vardı sonunda,
Daha büyük bir gemi sahibi olmak,
Daha çok kazanarak daha rahat bir hayat sürmek,
Bütün çocuklarına iyi bir eğitim sağlamak,
Ve ailesiyle beraber huzur içinde yaşamak.

Böylelikle kararını verdi Enoch:
Eve döndüğünde, solgun yüzlü Annie
Yeni doğan zayıf bebeklerini emziriyordu.
Enoch’u görünce sevinçle ileri atıldı
Ve çelimsiz bebeği onun kollarına bıraktı;
Enoch alıp kollarını ve bacaklarını bir yokladı,
Ellerinde bir tarttı ve okşadı bebeğini,
Fakat planlarını açmaya cesaret edemedi
Annie’ye, sabahı bekleyecekti konuşmak için.

Enoch’un altın alyansını taktığından beri
Parmağına, Annie ilk kez bir kararına karşı çıktı:
Kavgacı bir direnç değildi ama bu,

But manifold entreaties, many a tear,
Many a sad kiss by day and night renew'd
(Sure that all evil would come out of it)
Besought him, supplicating, if he cared
For here or his dear children, not to go.
He not for his own self caring but her,
Her and her children, let her plead in vain;
So grieving held his will, and bore it thro'.

For Enoch parted with his old sea-friend,
Bought Annie goods and stores, and set his hand
To fit their little streetward sitting-room
With shelf and corner for the goods and stores.
So all day long till Enoch's last at home,
Shaking their pretty cabin, hammer and axe,
Auger and saw, while Annie seem'd to hear
Her own death-scaffold raising, shrill'd and rang,
Till this was ended, and his careful hand,—
The space was narrow,—having order'd all
Almost as neat and close as Nature packs
Her blossom or her seedling, paused; and he,
Who needs would work for Annie to the last,
Ascending tired, heavily slept till morn.

And Enoch faced this morning of farewell
Brightly and boldly. All his Annie's fears,
Save, as his Annie's, were a laughter to him.
Yet Enoch as a brave God-fearing man

Yalvarışlarla, göz yaşlarıyla, gece gündüz
Tekrarlanan hüznü öpüşlerle doluydu
(Bu kararın kötülük getireceğinden emindi)
Yalvar yakar oldu, eğer onu ve sevgili
Çocuklarını düşünüyorsa gitmesin diye.
O ise, kendisini değil, Annie'yi ve çocuklarını
Düşündüğünden uymadı bu isteğe;
Üzülerek de olsa kendi iradesine kulak verdi.

Eski denizci dostuyla yola koyulmadan önce,
Enoch Annie için erzak ve malzeme aldı
Ve bunları depolamak için, caddeye bakan
Küçük oturma odalarını raf ve dolaplarla kapladı.
Enoch evdeki son gününe kadar günlerce
Küçük kulübelerini çekiç ve baltayla,
Matkap ve testereyle sarsarken, Annie
Sanki kendisi için hazırlanan bir darağacının
Korkunç seslerini duyuyordu; iş bitene dek
Daracık yerde dikkatle çalıştı, ve Tabiat nasıl
Bir çiçeği ya da bir fideyi özenle hazırlarsa,
O da Annie için her şeyi öyle özenle hazırladı,
Ve terinin son damlasına kadar çalışıp
Yorularak, sabaha kadar deliksiz uyudu.

Ertesi sabahki veda sırasında
Işıl ışıl ve cesurdu Enoch. Gülüp
Geçiyordu Annie'nin korku ve endişelerine.
Yine de Tanrı inancına sahip Enoch

Bow'd himself down, and in that mystery
Where God-in-man is one with man-in-God,
Pray'd for a blessing on his wife and babes
Whatever came to him: and then he said
'Annie, this voyage by the grace of God
Will bring fair weather yet to all of us.
Keep a clean hearth and a clear fire for me,
For I'll be back, my girl, before you know it.'
Then lightly rocking baby's cradle 'and he,
This pretty, puny, weakly little one,—
Nay—for I love him all the better for it—
God bless him, he shall sit upon my knees
And I will tell him tales of foreign parts,
And make him merry, when I come home again.
Come Annie, come, cheer up before I go.'

Him running on thus hopefully she heard,
And almost hoped herself; but when he turn'd
The current of his talk to graver things
In sailor fashion roughly sermonizing
On providence and trust in Heaven, she heard,
Heard and not heard him; as the village girl,
Who sets her pitcher underneath the spring,
Musing on him that used to fill it for her,
Hears and not hears, and lets it overflow.

At length she spoke 'O Enoch, you are wise;
And yet for all your wisdom well know I

Diz çöktü yere ve insandaki Tanrı'nın,
Tanrı'daki insanla bir olduğu bu gizemde,
Kendisine ne olursa olsun, karısı ve bebekleri
İçin hayır duası etti: Ve sonra Annie'ye
Dedi ki: 'Bu yolculuk, Tanrı'nın lütfuyla,
Hepimiz için çok iyi olacak.
Ben yokken ocağın ateşi hep yansın,
Zira döneceğim göz açıp kapayana dek.'
Sonra, ekledi, sallayarak beşiğini bebeğin:
'Ve bu güzel ve çelimsiz ufaklığı-
Ki her şeyin en iyisini hak ediyor o-
Oturtacağım dizlerime, Tanrı'nın izniyle,
Ve uzak diyarların öykülerini anlatacağım ona,
Ve sevindireceğim onu, eve döndüğümde.
Haydi Annie, haydi, neşelen ben gitmeden.'

Böyle ümitli konuşmaya devam ettikçe,
Annie de neredeyse ümitlenmişti; fakat
Konuşmanın gidişatı takdir-i ilâhi ve
Kadere iman gibi konularla ciddileşmeye,
Denizci tarzı bir vaaza dönüşmeye başladığında,
Annie onu duymaz oldu; testiyle pınardan
Su dolduran ve doldururken de sevgilisini
Düşünen bir köylü kızı gibi, gitgide duymaz
Oldu onu, ve testinin taşıdığını fark etmedi.

Sonunda konuştu ve 'Peki, Enoch, sen bilgesin;
Fakat, bütün bu bilgeliğinden dolayı, artık

That I shall look upon your face no more.'

'Well then,' said Enoch, 'I shall look on yours.
Annie, the ship I sail in passes here
(He named the day) get you a seaman's glass,
Spy out my face, and laugh at all your fears.'

But when the last of those last moments came,
'Annie my girl, cheer up, be comforted,
Look to the babes, and till I come again,
Keep everything shipshape, for I must go.
And fear no more for me; or if you fear
Cast all your cares on God; that anchor holds.
Is He not yonder in those uttermost
Parts of the morning? if I flee to these
Can I go from Him? and the sea is His,
The sea is His: He made it.'

Enoch rose,
Cast his strong arms about his drooping wife,
And kiss'd his wonder-stricken little ones;
But for the third, sickly one, who slept
After a night of feverous wakefulness,
When Annie would have raised him Enoch said
'Wake him not; let him sleep; how should this child
Remember this?' and kiss'ed him in his cot.
But Annie from her baby's forehead clipt
A tiny curl, and gave it: this he kept

Senin yüzüne bakmayacağım,’ dedi.

‘Tamam,’ dedi Enoch, ‘Ben seninkine bakarım. Annie, benim gemim şu gün şuradan geçecek, Kendine bir denizci dürbünü alıp, o gün Benim yüzüme bak ve bütün korkularını unut.’

Fakat, ayrılık saati ve dakikası gelip çattığında, Şöyle dedi: ‘Annie, karıcığım, neşelen, rahatla, Çocuklara iyi bak, ben gelene kadar Her şey sana emanet, ben artık gitmeliyim. Daha fazla korkma artık; bunu yapamasan da, Endişelerini Tanrı’ya havale et; çare O’dur. Sabahın en ücra köşelerinde O yok mu? Ben bu köşelere iltica etsem, O’ndan uzaklaşmış olur muyum? Ve deniz de O’nundur elbet: O yaratmıştır denizi de.’

Enoch kalktı,
Boynu bükük duran karısına sarıldı,
Sonra merak içindeki çocuklarını öptü;
Ama hastalıklı olan üçüncüsü
Ateşli ve uykusuz bir gecedен sonra
Ancak uyumuştı, Annie onu uyandırmak
İsteyince, Enoch: ‘Uyandırma; uyusun; zaten Hatırlamayacak ki,’ dedi ve onu beşiğinde öptü.
Fakat Annie, bebeğin perçeminden
Bir bukle kesti ve Enoch’a verdi: Enoch bunu

Thro' all his future; but now hastily caught
His bundle, waved his hand, and went his way.

She when the day, that Enoch mention'd, came,
Borrow'd a glass, but all in vain: perhaps
She could not fix the glass to suit her eye;
Perhaps her eye was dim, hand tremulous;
She saw him not: and while he stood on deck
Waving, the moment and the vessel past.

Ev'n to the last dip of the vanishing sail
She watch'd it, and departed weeping for him;
Then, tho' she mourn'd his absence as his grave,
Set her sad will no less to chime with his,
But throve not in her trade, not being bred
To barter, nor compensating the want
By shrewdness, neither capable of lies,
Nor asking overmuch and taking less,
And still foreboding 'what would Enoch say?'
For more than once, in days of difficulty
And pressure, had she sold her wares for less
Than what she gave in buying what she sold:
She fail'd and sadden'd knowing it; and thus,
Expectant of that news that never came,
Gain'd for here own a scanty sustenance,
And lived a life of silent melancholy.

Yanından hiç ayırmayacaktı; telâşla kaptı
Çıkımını, el salladı, ve yola koyuldu.

Enoch'un sözünü ettiği gün geldiğinde,
Annie bir dürbün buldu, ama boşunaydı:
Belki merceğini doğru ayarlayamadı;
Belki de gözleri bulanıktı, eli titriyordu;
Göremedi onu: Oysa Enoch güverteden
El sallıyordu; gemiyle geçip gitti o kısa an.

Ufukta gözden kaybolana dek izledi
Annie gemiyi ve ağlayarak ayrıldı oradan;
Sonra, yokluğuna ölmüş gibi üzülse de,
Enoch'un isteğine uydu,
Ancak ticarette başarılı değildi,
Yapısı müsait değildi, ne kurnazlığa,
Ne hile hurda yapmaya ,
Ne de hakkından fazlasını istemeye,
Aksine az ister, yine de 'Enoch olsa ne derdi?'
Diye düşünürdü, hattâ birkaç kez, ki zor
Ve gergin günlerdi, malzemeleri aldığı
Fiyatların daha azına sattı: Bunu fark
Ettiğindeyse yıkıldı, çok üzüldü; ve böylece
Hiç gelmeyecek haberleri bekleyerek,
Ve geçimini ucu ucuna sağlayarak,
Sessiz ve melankolik bir hayat sürdü.

Now the third child was sickly-born and grew
Yet sicklier, tho' the mother cared for it
With all a mother's care: nevertheless,
Whether her business often call'd her from it,
Or thro' the want of what it needed most,
Or means to pay the voice who best could tell
What most it needed—howsoe'er it was,
After a lingering,—ere she was aware,—
Like the caged bird escaping suddenly,
The little innocent soul flitted away.

In that same week when Annie buried it,
Philip's true heart, which hunger'd for her peace
(Since Enoch left he had not look'd upon her),
Smote him, as having kept aloof so long.
'Surely' said Philip 'I may see her now,
May be some little comfort;' therefore went,
Past thro' the solitary room in front,
Paused for a moment at an inner door,
Then struck it thrice, and, no one opening,
Enter'd; but Annie, seated with her grief,
Fresh from the burial of her little one,
Cared not to look on any human face,
But turn'd her own toward the wall and wept.
Then Philip standing up said falteringly
'Annie, I came to ask a favor of you.'

Üçüncü çocuk hastalıklı doğmuştu, daha da
Zayıf düştü gitgide, annesi bir annenin
Yapması gereken her şeyi yapsa da: Sonuçta,
Belki iş icabı ondan gözünü ayırdığından,
Belki ihtiyacı olanı bulmak istediğinden,
Belki de neye ihtiyacı olduğunu söyleyecek
Bir ses ararken—nasıl olduysa oldu,
Bir süre direnerek—işte bundan emindi—
Bir anda kafesinden kaçan bir kuş gibi,
Küçük masum ruh uçu gitti.

Annie'nin onu toprağa verdiği hafta,
Philip'in, Annie'nin iyiliği için çarpan hakikatli yüreği
(Ki Enoch gittiğinden beri bakmamıştı ondan yana),
Uzun bir aradan sonra harekete geçirdi onu.
'Tabii, dedi Philip, 'Onu görebilirim artık,
Belki teselli edebilirim;' böylece gitti,
Yola bakan odanın önünden geçti,
İçerideki kapının önünde duraksadı,
Üç kez çaldı kapıyı, kimse açmayınca
Kendisi açtı; fakat kederle oturan Annie,
Ki bebeğini elleriyle toprağa yeni vermişti,
Hiç kimsenin yüzüne bakamadığından,
Duvara çevirdi yüzünü ve ağladı.
Philip kalktı ve sesi titreyerek:
'Annie, senden bir iyilik isteyeceğim,' dedi.

He spoke; the passion in her moan'd reply
'Favor from one so sad and so forlorn
As I am!' half abash'd him; yet unask'd,
His bashfulness and tenderness at war,
He set himself beside her, saying to her:

'I came to speak to you of what he wish'd,
Enoch, your husband: I have ever said
You chose the best among us—a strong man:
For where he fixt his heart he set his hand
To do the thing he will'd, and bore it thro'.
And wherefore did he go this weary way,
And leave you lonely? not to see the world—
For pleasure?—nay, but for the wherewithal
To give his babes a better bringing-up
Than his had been, or yours: that was his wish.
And if he come again, vext will he be
To find the precious morning hours were lost.
And it would vex him even in his grave,
If he could know his babes were running wild
Like colts about the waste. So Annie, now—
Have we not known each other all our lives?
I do beseech you by the love you bear
Him and his children not to say me nay—
For, if you will, when Enoch comes again
Why then he shall repay me—if you will,
Annie—for I am rich and well-to-do.

Annie'nin inleyerek verdiği 'Bu kadar üzgün
Ve ümitsiz birinden iyilik istemek mi!'
Cevabı biraz utandırır da onu,
Şefkati utancına galip geldi ve
Teklifsizce oturup yanına şunları söyledi:

'Kocan Enoch'un arzu ettiği şeyi
Konuşmaya geldim seninle: Hep söyledim
En iyimizi seçtiğini—güçlü bir adam:
Yüreğinin gösterdiği hedefe emekle,
Tırnaklarıyla kazıyarak ulaşan bir adam.
Peki bu zorlu yolculuğa neden çıktı
Ve seni yalnız bıraktı? Dünyayı görmek için değil—
Keyif için mi?—O da değil. Evlâtlarına
Kendisinininkinden de, seninkinden de daha iyi
Bir eğitim verebilmek için: İsteği buydu.
Geri döndüğünde, verimli geçmesi gereken
Günlerin boşa geçtiğini görse üzülmez mi?
Çocuklarının ortalıkta vahşî hayvanlar gibi
Başiboş gezdiğini görmek, inan ki
Mezarında bile incitir onu. Söylesene Annie,
Çocukluktan beri tanımıyor muyuz
Birbirimizi? Sana yalvarıyorum, onun ve
Çocuklarının hatrı için hayır deme bana—
Ayrıca, biliyorsun ki, Enoch döndüğünde
Pekâlâ ödeyebilir benden aldığı için geri;
Ve biliyorsun hâlim vaktim yerinde benim de.

Now let me put the boy and girl to school:
This is the favor that I came to ask.'

Then Annie with her brows against the wall
Answer'd 'I cannot look you in the face;
I seem so foolish and so broken down.
When you came in my sorrow broke me down;
And now I think your kindness breaks me down;
But Enoch lives; that is borne in on me:
He will repay you: money can be repaid;
Not kindness such as yours.'

And Philip ask'd
'Then you will let me, Annie?'

There she turn'd,
She rose, and fixt her swimming eyes upon him,
And dwelt a moment on his kindly face,
Then calling down a blessing on his head
Caught at his hand and wrung it passionately,
And past into the little garth beyond.
So lifted up in spirit he moved away.

Then Philip put the boy and girl to school,
And bought them needful books, and every way,
Like one who does his duty by his own,
Made himself theirs; and tho' for Annie's sake,
Fearing the lazy gossip of the port,

Bırak, oğlunla kızını ben göndereyim okula:
Senden istemeye geldiğim iyilik işte buydu.'

Yüzü hâlâ duvara dönük olan Annie
Cevap verdi: 'Yüzüne bakamıyorum;
Kendimi çok aptal ve yıkılmış hissediyorum.
Sen içeri girdiğinde kederim yıkılmıştı beni;
Şimdi ise senin şefkatin yıkıyor;
Ama Enoch yaşıyor; içten içe biliyorum bunu:
O sana geri ödeyebilir: Para geri ödenebilir;
Ama senin bu iyiliğin ödenemez.'

Philip bunun üstüne:
'O hâlde izin veriyor musun?' diye sordu.

O anda Annie döndü,
Ayağa kalktı, yaşlı gözlerini onun yüzüne dikti,
Kısa bir süre şefkatli yüzüne baktı,
Ve sonra, hayır duaları ederek, onun
Elini yakaladı ve minnetle sıktı,
Küçük avluya kadar geçirdi onu.
Keyifle yola koyuldu Philip.

Sonra Philip oğlanla kızı okula yazdırdı,
Kitaplarını ve diğer bütün ihtiyaçlarını aldı,
Onların işlerini kendisinin belleyerek
Onlara adadı kendisini; fakat yine de,
Annie'nin iyiliği için, çevrenin dedikodusundan

He oft denied his heart his dearest wish,
And seldom crost her threshold, yet he sent
Gifts by the children, garden-herbs and fruit,
The late and early roses from his wall,
Or conies from the down, and now and then,
With some pretext of fineness in the meal
To save the offence of charitable, flour
From his tall mill that whistled on the waste.

But Philip did not fathom Annie's mind:
Scarce could the woman when he came upon her,
Out of full heart and boundless gratitude
Light on a broken word to thank him with.
But Philip was her children's all-in-all;
From distant corners of the street they ran
To greet his hearty welcome heartily;
Lords of his house and of his mill were they;
Worried his passive ear with petty wrongs
Or pleasures, hung upon him, play'd with him
And call'd him Father Philip. Philip gain'd
As Enoch lost; for Enoch seem'd to them
Uncertain as a vision or a dream,
Faint as a figure seen in early dawn
Down at the far end of an avenue,
Going we know not where: and so ten years,
Since Enoch left his hearth and native land,
Fled forward, and no news of Enoch came.

Çekinerek, kalbinin çağrısına ket vurdu,
Mümkün merteye evin kapısından adım atmadı,
Hediyelerini çocuklarla gönderdi: Sebze ve meyveler,
Kendi bahçesinin mevsimlik gülleri,
Bayırda yakalanmış tavşanlar, ve ara sıra da,
Hayır işi gibi görünmesin diye,
Öğünlere lezzet katma bahanesiyle,
Kendi büyük değirmeninden un.

Fakat Philip Annie'nin ne düşündüğünü bilemiyordu:
Kadının onunla karşılaştığı zamanlarda,
İçten gelerek ve gerçek bir minnettarlıkla,
Kuru da olsa bir teşekkür ettiği nadirdi.
Oysa onun çocuklarının her şeyiydi Philip;
Onun candan karşılamasına karşılık vermek için
Sokağın ta başından koşup gelirlerdi;
Onlar onun evinin ve değirmeninin baş tacıydılar;
Çocuksu yaramazlıkları ve neşeleriyle
Onun üstünden inmezler, onunla oynarlar
Ve ona Philip Baba derlerdi. Enoch kaybederken
Philip kazanmıştı; çünkü onlar için Enoch
Bir hayal ya da bir rüya kadar belirsizdi,
Şafak vakti bir caddenin sonunda beliren
Ve ne tarafa yürüdüğü bilinmeyen
Bir figür kadar soluk ve donuktu: Böylece on yıl
Geçip gitmişti ocağını ve yurdunu terk edeli,
Ve hiçbir haber de gelmemişti Enoch'tan.

It chanced one evening Annie's children long'd
To go with others, nutting to the wood,
And Annie would go with them; then they begg'd
For Father Philip (as they call'd him) too:
Him, like the working bee in blossom-dust,
Blanch'd with his mill, they found; and saying to him
'Come with us Father Philip' he denied;
But when the children pluck'd at him to go,
He laugh'd, and yielding readily to their wish,
For was not Annie with them? and they went.

But after scaling half the weary down,
Just where the prone edge of the wood began
To feather toward the hollow, all her force
Fail'd her; and sighing 'let me rest' she said.
So Philip rested with her well-content;
While all the younger ones with jubilant cries
Broke from their elders, and tumultuously
Down thro' the whitening hazels made a plunge To the bot-
tom, and dispersed, and beat or broke
The lithe reluctant boughs to tear away
Their tawny clusters, crying to each other
And calling, here and there, about the wood.

But Philip sitting at her side forgot
Her presence, and remember'd one dark hour
Here in this wood, when like a wounded life
He crept into the shadow: at last he said

Bir akşam Annie'nin çocukları, diğerleriyle
Beraber fındık toplamaya gitmek istediler,
Ve Annie'nin de gelmesi için ısrar ettiler;
Ayrıca Philip Baba gelsin diye de yalvardılar:
Çiçek tozuna bulanmış arı gibi çalışıyordu
Değirmeninde; 'Bizimle gel lütfen
Philip Baba,' dediklerinde, istemedi önce;
Ama çocuklar çekiştirince gelsin diye,
Güldü ve kabul etti isteklerini, ne de olsa
Annie de geliyordu onlarla. Böylece çıktılar yola.

Fakat yorucu bayırı yarı yarıya tırmanıp,
Korunun eğimli ucuna vardıklarında,
Bütün gücü tükenen Annie
'Artık dinlenmeliyim,' diye iç geçirdi.
Philip de ona memnuniyetle eşlik etti;
Bu arada bütün gençler coşkulu çığlıklarla
Büyüklerinden ayrıldılar ve bağırış çağırış
Beyazlanan ağaçların arasına dalarak
Çukurun dibine indiler ve dağıldılar; dallara
Vurup kırarak kahverengi fındık salkımlarını
Topluyorlardı; bu sırada bütün koru onların
Birbirlerini çağırış sesleriyle inledi.

Aynı anda, Annie'nin yanında oturan Philip
Onun varlığını unutup, gölgeğin içine
Yaralı bir hayvan gibi çekilişini hatırladı
Yıllar önce bu koruda; sonunda açık alnını

Lifting his honest forehead 'Listen, Annie,
How merry they are down yonder in the wood.'
'Tired, Annie?' for she did not speak a word.
'Tired?' but her face had fall'n upon her hands;
At which, as with a kind anger in him,
'The ship was lost' he said 'the ship was lost!
No more of that! why should you kill yourself
And make them orphans quite?' And Annie said
'I thought not of it: but—I known not why—
Their voices make me feel so solitary.'

Then Philip coming somewhat closer spoke.
'Annie, there is a thing upon my mind,
And it has been upon my mind so long,
That tho' I know not when it first came there,
I know that it will out at last. O Annie,
It is beyond all hope, against all chance,
That he who left you ten long years ago
Should still be living; well then—let me speak:
I grieve to see you poor and wanting help:
I cannot help you as I wish to do
Unless—they say that women are so quick—
Perhaps you know what I would have you know—
I wish you for my wife. I fain would prove
A father to your children: I do think
They love me as a father: I am sure
That I love them as if they were mine own;
And I believe, if you were fast my wife,

Kaldırarak konuştu: ‘Bak Annie,
Ne kadar da mutlular korulukta.’
Cevap alamayınca ‘Yorgun musun, Annie?’ dedi.
‘Yorgun musun?’ Ama yüzünü ellerine gömmüştü Annie;
Bunun üzerine, içinde yükselen bir tür öfkeyle,
‘Gemi kayboldu,’ dedi Philip, ‘Gemi kayboldu!
Ötesi yok! Neden kendini de öldürüp
Çocuklarını yetim bırakmak istiyorsun?’
‘Bunu düşünmedim,’ dedi Annie: ‘Ama—bilmem neden—
Onların sesleri beni daha da yalnızlaştırıyor.’

Bunun üstüne Philip daha da yaklaşarak konuştu.
‘Annie,’ dedi ‘Aklımda bir şey var benim,
Çok uzun süredir aklımda bu;
Ne zamandır orada olduğunu bilmesem de,
Sonunda ortaya çıkacağını biliyorum. Bak Annie,
Seni on yıl önce terk eden kişinin
Hâlâ yaşıyor olması her türlü imkânın
Ve ihtimalin dışındadır; o hâlde—söyleyeyim:
Seni böyle yoksul ve muhtaç görmek beni üzüyor:
Sana elimden geldiğince yardım edemiyorum;
Bu yüzden,—kadınlar çabuk anlar derler,
Belki anlamışsındır sana söyleyeceğimi—
Karım olmanı istiyorum. Çocuklarının
Memnuniyetle babası olurum: Onlar da
Beni baba olarak görmek isterler: Onları
Kendi çocuklarım gibi sevdiğimden eminim;
Ve inanıyorum ki, hemen karım olursan,

That after all these sad uncertain years,
We might be still as happy as God grants
To any of His creatures. Think upon it:
For I am well-to-do—no kin, no care,
No burthen, save my care for you and yours:
And we have known each other all our lives,
And I have loved you longer than you know.'

Then answer'd Annie; tenderly she spoke:
'You have been as God's good angel in our house.
God bless you for it, God reward you for it,
Philip, with something happier than myself.
Can one live twice? can you be ever loved
As Enoch was? what is it that you ask?'
'I am content' he answer'd 'to be loved
A little after Enoch.' 'O' she cried
Scared as it were 'dear Philip, wait a while:
If Enoch comes—but Enoch will not come—
Yet wait a year, a year is not so long:
Surely I shall be wiser in a year:
O wait a little!' Philip sadly said
'Annie, as I have waited all my life
I well may wait a little.' 'Nay' she cried
'I am bound: you have my promise—in a year:
Will you not bide your year as I bide mine?'
And Philip answer'd 'I will bide my year.'

Üzüntü ve şüphe içinde geçen bunca yıldan sonra,
Tanrı'nın diğer kullarına bahsettiği kadar
Mutluluğu biz de tadabiliriz hâlâ. İyi düşün:
Hâlim vaktim yerinde, kimim kimsem yok, hastalığım yok,
Borcum yok, bütün ilgimi sana ve çocuklara verebilirim:
Hem birbirimizi küçüklükten beri tanıyoruz,
Hem de seni tahmininden uzun zamandır seviyorum.'

Bunun üzerine Annie şefkatle karşılık verdi:
'Sen bizim evimize Tanrı'nın gönderdiği bir meleksin.
Umarım Tanrı seni kutsar Philip, ve seni
benden daha mutlu bir varlıkla mükâfatlandırır.
İki kez yaşanabilir mi? Sen, Enoch kadar
Sevilebilir misin? İstedığın nedir tam olarak?'
'Biraz sevilsem Enoch'tan sonra,' dedi Philip,
'Bana yeter.' 'Ah,' diye bağırdı Annie
Korkuyla, 'Sevgili Philip, dur biraz:
Ya Enoch çıkar gelirse—Fakat Enoch gelmeyecek—
Yine de bir yıl daha bekle, bir yıl çok da uzun değil:
Hem bir yılda daha olgunlaşırım:
Biraz daha bekle!' Üzülerek cevapladı Philip:
'Annie, hayatım boyunca nasıl beklediysem,
Biraz daha beklerim.' 'Kararım kesin,' diye bağırdı Annie,
'Söz veriyorum—bir yıl sadece:
Benim gibi bir yıl daha sabredemez misin?'
'Sabrederim,' diye cevapladı Philip.

Here both were mute, till Philip glancing up
Beheld the dead flame of the fallen day
Pass from the Danish barrow overhead;
Then fearing night and chill for Annie rose,
And sent his voice beneath him thro' the wood.
Up came the children laden with their spoil;
Then all descended to the port, and there
At Annie's door he paused and gave his hand,
Saying gently 'Annie, when I spoke to you,
That was your hour of weakness. I was wrong.
I am always bound to you, but you are free.'
Then Annie weeping answer'd 'I am bound.'

She spoke; and in one moment as it were,
While yet she went about her household ways,
Ev'n as she dwelt upon his latest words,
That he had loved her longer than she knew,
That autumn into autumn flash'd again,
And there he stood once more before her face,
Claiming her promise. 'Is it a year?' she ask'd.
'Yes, if the nuts' he said 'be ripe again:
Come out and see.' But she—she put him off—
So much to look to—such a change—a month—
Give her a month—she knew that she was bound—
A month—no more. Then Philip with his eyes
Full of that lifelong hunger, and his voice
Shaking a little like a drunkard's hand,
'Take your own time, Annie, take your own time.'

Sonra ikisi de sustu, batan güneşin
Ölgün kızılığının, yukarıdaki tümsekten
Geçip kayboluşunu izledi Philip;
Sonra, gece ve soğuk Annie'ye zarar verir korkusuyla
Kalktı ve aşağıdaki koruluğa doğru seslendi.
Ellerinde ganimetleri, tırmanıp geldi çocuklar;
Sonra hepsi birden limana indiler; Annie'nin
Kapısında duraksadı ve elini uzattı Philip,
Ve nazıkçe şöyle dedi: 'Annie, zayıf bir anında
Konuştum seninle. Hatalıydım bu konuda.
Ben seni hep bekleyeceğim, ama sen özgürsün.
Bunun üstüne Annie ağlayarak 'Sözüm söz,' dedi.

Bunları söyledi ve günlük hayatına devam etti,
Onu tahmininden daha uzun zamandır sevdiğini
Söylediği o son konuşmaya kafa yordu bu arada,
Ve sanki bir saniye gibi geçti koca bir sene;
O sonbahar bitmiş, yeni bir sonbahar gelmişti,
Ve işte bir kez daha duruyordu karşısında,
Sözünü hatırlatarak. 'Bir yıl oldu mu?' dedi Annie.
'Evet, yeni bir fındık hasadı vakti,' dedi Philip,
'Gidip bakalım istersen.' Fakat Annie atlattı onu,
Zor karardı—büyük bir adımdı—bir aydı—
Bir ay dahaydı—söz verdiğini biliyordu—
Sadece bir ay dahaydı. Bunun üzerine,
Gözlerindeki bir ömürlük özlemle,
Sesi bir sarhoşun eli gibi titreyerek,
'Acele etme, Annie,' dedi Philip, 'Acele etme.'

And Annie could have wept for pity of him;
And yet she held him on delayingly
With many a scarce-believable excuse,
Trying his truth and his long-sufferance,
Till half-another year had slipt away.

By this the lazy gossips of the port,
Abhorrent of a calculation crost,
Began to chafe as at a personal wrong.
Some thought that Philip did but trifle with her;
Some that she but held off to draw him on;
And others laugh'd at her and Philip too,
As simple folks that knew not their own minds;
And one, in whom all evil fancies clung
Like serpent eggs together, laughingly
Would hint a worse in either. Her own son
Was silent, tho' he often look'd his wish;
But evermore the daughter prest upon her
To wed the man so dear to all of them
And lift the household out of poverty;
And Philip's rosy face contracting grew
Careworn and wan; and all these things fell on her
Sharp as reproach.

At last one night it chanced
That Annie could not sleep, but earnestly
Pray'd for a sign 'my Enoch is he gone?'
Then compass'd round by the blind wall of night

Ona acıyan Annie ağlayacak gibi olsa da,
Onu eften püften bahanelerle oyalamaya
Ve onun sadakatini ve tahammülünü
Sınamaya devam etti
Sonraki altı ay boyunca da.

Bu arada, çeşitli hesaplarla iğrençleşen
Liman kentindeki dedikodular, onları
Ortada bir suç varmış gibi yıpratmaya başlamıştı.
Kimisi Philip'in Annie'yle yalnızca gönül eğlendirdiğini,
Kimisi Annie'nin onu kendine çekmek için naz yaptığını
Düşünüyordu; bazıları ikisini kendi kararını veremeyen
Basit insanlar olarak görüp alay ediyorlardı;
Kimisiyse, içinde biriktirdiği bütün kötücül
Fantezilerle, her ikisi için de çok daha
Kötüsünü ima ediyordu. Annie'nin oğlu
Konuşmuyordu, ama çoğunlukla Philip'i destekliyordu;
Ama kızı, sürekli olarak, kendilerine çok iyi
Davranan bu adamla evlenerek
Hepsini yoksulluktan kurtarması için bastırıyordu;
Bu arada Philip'in pembe yüzü
Sarıp solmuştu; ve bütün bunlar Annie için
Bir yüz karasına dönüşmüştü.

Sonunda olaylar kendiliğinden gelişti,
Annie bir gece uyuyamamıştı, içtenlikle
Dua etti Enoch'tan bir işaret gelsin diye,
Sonra gecenin kör duvarıyla çevrelenmiş hâlde,

Brook'd not the expectant terror of her heart,
Started from bed, and struck herself a light,
Then desperately seized the holy Book,
Suddenly set it wide to find a sign,
Suddenly put her finger on the text,
'Under a palmtree.' That was nothing to her:
No meaning there: she closed the book and slept:
When lo! her Enoch sitting on a height,
Under a palmtree, over him the Sun:
'He is gone' she thought 'he is happy, he is singing
Hosanna in the highest: yonder shines
The Sun of Righteousness, and these be palms
Whereof the happy people strowing cried
"Hosanna in the highest!"' Here she woke,
Resolved, sent for him and said wildly to him
'There is no reason why we should not wed.'
'Then for God's sake,' he answer'd, 'both our sakes,
So you will wed me, let it be at once.

So these were wed and merrily rang the bells,
Merrily rang the bells and they were wed.
But never merrily beat Annie's heart.
A footstep seem'd to fall beside her path,
She knew not whence; a whisper in her ear,
She knew not what; nor loved she to be left
Alone at home, nor ventured out alone.
What ail'd her then, that ere she enter'd, often
Her hand dwelt lingeringly on the latch,

Kalbinin beklentisinin dehşetine dayanamayarak
Yatağından kalktı, kendine bir ışık yaktı,
Sonra ümitsizce kutsal kitabı eline aldı,
Onu bir işaret bulmak için rastgele açtı,
Ve o sayfada rastgele bir yere parmağını koydu,
'Bir palmiyenin altında.' Bir şey ifade etmedi ona,
Bir anlamı yoktu: Kitabı kapadı ve uyudu:
Sonra birden! Enoch bir yükseltide oturuyordu,
Bir palmiyenin altındaydı, tepesinde güneş vardı:
'Ölmüş,' diye düşündü 'Ama mutlu, İncil'den
Şükür duaları okuyor: Orada parlıyor
Doğruluk Güneşi, ve o palmiyelerin
Etrafında toplu olarak şükür duaları
Okuyan mutlu insanlar var.' Burada uyandı,
Kararını verdi, Philip'i çağırdı ve ona hırsla
'Evlenmememiz için hiçbir sebep yok,' dedi.
'Öyleyse Tanrı aşkına,' dedi Philip 'Ve ikimizin aşkına,
Evleneceksen benimle, hemen olsun bu.'

Böylece evlendiler ve neşeyle çaldı ziller,
Neşeyle çaldı ziller ve böylece evlendiler.
Fakat neşeyle çarpmadı hiç Annie'nin kalbi.
Adımına eşlik eden bir adım vardı sanki,
Zamanını bilemediği; kulağında bir fısıltı,
Ne olduğunu bilemediği; evde yalnız kalmayı da
Sevmiyordu, yalnız dışarı çıkmayı da.
Eve girerken eli kapı mandalına gitmiyordu,
Korkuyordu içeri girmekten: Onu rahatsız eden

Fearing to enter: Philip thought he knew:
Such doubts and fears were common to her state,
Being with child: but when her child was born,
Then her new child was as herself renew'd,
Then the new mother came about her heart,
Then her good Philip was her all-in-all,
And that mysterious instinct wholly died.

And where was Enoch? prosperously sail'd
The ship 'Good Fortune,' tho' at setting forth
The Biscay, roughly ridging eastward, shook
And almost overwhelm'd her, yet unvext
She slipt across the summer of the world,
Then after a long tumble about the Cape
And frequent interchange of foul and fair,
She passing thro' the summer world again,
The breath of heaven came continually
And sent her sweetly by the golden isles,
Till silent in her oriental haven.

There Enoch traded for himself, and bought
Quaint monsters for the market of those times,
A gilded dragon, also, for the babes.

Less lucky her home-voyage: at first indeed
Thro' many a fair sea-circle, day by day,
Scarce-rocking, her full-busted figure-head
Stared o'er the ripple feathering from her bows:

Şeyin nedenini anlamıştı Philip: Çünkü,
Bu tür kuşkular ve korkular normaldi, hamile
Birisi için: Fakat çocuğu doğduğunda,
Kendisi de yeni çocuğuyla beraber yenilendi,
İşte o zaman, bu yeni anne de kalbine döndü,
İşte o zaman, iyi kalpli Philip onun her şeyi oldu,
Ve o gizemli his de ortadan tamamen kayboldu.

Peki Enoch neredeydi? ‘İyi Talih’ isimli gemiyle
Huzur içinde yola koyulmuştu; gerçi gemi Biskay
Körfezi’nden doğuya doğru geçerken
Neredeyse alabora oluyordu, ama
Sorunsuz biçimde güney yarımküreye
Geçebildi, sonra da Ümit Burnu civarındaki
Uzun çalkantılardan ve değişken koşullardan
Çıkarak güney yarımküredeki yoluna devam
Etti, cennetin nefesi devamlı eserek gemiyi
Altın adaların kıyısından geçirdi, ta ki
Doğunun limanlarına sağ salim ulaşana dek.

Orada Enoch kendisi için alışveriş yaptı, zamanın
Piyasasında meşhur olan antika canavarlar aldı,
Ayrıca, çocukları için de, yaldızlı bir ejderha.

Eve dönüş bu kadar şanslı değildi: Başlangıçta
Açık ve güneşli havada geçen yolculuk, günbegün,
Kısmi sallantılı, gemi başı olan büstün
Pruvadan yükselen dalgalarla göz göze geldiği:

Then follow'd calms, and then winds variable,
Then baffling, a long course of them; and last
Storm, such as drove her under moonless heavens
Till hard upon the cry of 'breakers' came
The crash of ruin, and the loss of all
But Enoch and two others. Half the night,
Buoy'd upon floating tackle and broken spars,
These drifted, stranding on an isle at morn
Rich, but loneliest in a lonely sea.

No want was there of human sustenance,
Soft fruitage, mighty nuts, and nourishing roots;
Nor save for pity was it hard to take
The helpless life so wild that it was tame.
There in a seaward-gazing mountain-gorge
They built, and thatch'd with leaves of palm, a hut,
Half hut, half native cavern. So the three,
Set in this Eden of all plenteousness,
Dwelt with eternal summer, ill-content.

For one, the youngest, hardly more than boy,
Hurt in that night of sudden ruin and wreck,
Lay lingering out a three-years' death-in-life.
They could not leave him. After he was gone,
The two remaining found a fallen stem;
And Enoch's comrade, careless of himself,
Fire-hollowing this in Indian fashion, fell

Sonra suların durulduğu, ve sonra rüzgârların değiştiği,
Sonra şaşırtıcı ve bitmek bilmeyen; ve sonunda
Gemiği karanlık göklerin altına sürükleyen fırtınalı
Bir hâl aldı, ta ki insafsız koca dalgalarla
Gemi paramparça olana, ve Enoch ile iki
Diğer gemici hariç hepsi ölene dek. Bunlar,
Sabaha kadar, yüzen donanıma ve direk
Parçalarına tutunarak, ıssız bir denizin
Ortasında zengin ama yalnız bir adaya çıktılar.

Adada gıdayla ilgili sorun yoktu,
Yumuşak meyveler, kocaman yemişler, besleyici kökler;
Kendi çaresiz hayatlarından başka
Tehlikeli bir vahşı hayat da yoktu.
Denize bakan bir dağ geçidine, palmiye
Yapraklarını örterek, bir kulübe, daha doğrusu
Yarı kulübe yarı mağara inşa ettiler.
Böylece bu üçü, bu bereket cennetinde,
Yarı-memnun bir hâlde, devamlı bir yazı yaşadılar.

En gençleri olan delikanlı daha en başta,
O korkunç kaza gecesinde yaralanmıştı;
Adadaki ilk üç yıl ölüm-kalım savaşı verdi
Ama sonunda kaybetti. O öldükten sonra,
Kalan ikisi bir ağaç gövdesi buldular;
Enoch'un arkadaşı bununla Hint usulü
Ateş oyması yaparken dikkatsiz davrandı

Sun-stricken, and that other lived alone.
In those two deaths he read God's warning 'wait.'

The mountain wooded to the peak, the lawns
And winding glades high up like ways to Heaven,
The slender coco's drooping crown of plumes,
The lightning flash of insect and of bird,
The lustre of the long convolvuluses
That coil'd around the stately stems, and ran
Ev'n to the limit of the land, the glows
And glories of the broad belt of the world,
All these he saw; but what he fain had seen
He could not see, the kindly human face,
Nor ever hear a kindly voice, but heard
The myriad shriek of wheeling ocean-fowl,
The league-long roller thundering on the reef,
The moving whisper of huge trees that branch'd
And blossom'd in the zenith, or the sweep
Of some precipitous rivulet to the wave,
As down the shore he ranged, or all day long
Sat often in the seaward-gazing gorge,
A shipwreck'd sailor, waiting for a sail:
No sail from day to day, but every day
The sunrise broken into scarlet shafts
Among the palms and ferns and precipices;
The blaze upon the waters to the east;
The blaze upon his island overhead;
The blaze upon the waters to the west;

Ve güneş çarpmasından öldü. Geriye bir tek o kaldı.
Enoch bu iki ölümden Tanrı'nın 'bekle' işaretini gördü.

Dağın tepesine kadar arazi ormanlıktı, aradaki
Çayırılar, Cennet'e çıkan yollar gibi kıvrılıyordu,
Sarkık tüyler gibi duruyordu Hindistancevizlerinin dalları,
Ara sıra parlayıp yok oluyordu bir böcek veya bir kuş,
Uzun sarmaşıkların ısıltısı çevreliyordu
Görkemli ağaç gövdelerini, ve bu ısıltılar göz
Alabildiğine uzanıyordu arazide; bütün
Gördüğü, dünyanın geniş kuşağını saran
Parıltı ve ihtişamdı; ama asıl aradığını
Bulamıyordu, yani ne sevecen bir insan yüzü,
Ne de şefkatli bir insan sesi,
Kıyıda gezinirken, ya da denize bakan
Kulübesinde bir gemi görmek hayaliyle
Gün boyu otururken, bu kazazede denizcinin tek
Duyduğu, deniz üzerinde dönenen kuşların çığlığıydı,
Resiflerin üzerinde gürleyen upuzun dalgaların sesiydi,
Devasa ağaçların zirvelerinden gelen uğultulardı,
Ya da aceleci bir derenin, denizin dalgalarına
Karışırken çıkardığı akış sesiydi:
Fakat gemi yerine her gün palmyelerin,
Eğreltiotlarının ve kayalıkların arasında parçalanmış
Kızıl ışınlarını görebiliyordu tan yerinin;
Doğu tarafındaki suların üzerindeki parıltıları;
Adanın üzerini yay gibi kat eden parıltıları;
Batı tarafındaki suların üzerindeki parıltıları;

Then the great stars that globed themselves in Heaven,
The hollower-bellowing ocean, and again
The scarlet shafts of sunrise—but no sail.

There often as he watch'd or seem'd to watch,
So still, the golden lizard on him paused,
A phantom made of many phantoms moved
Before him haunting him, or he himself
Moved haunting people, things and places, known
Far in a darker isle beyond the line;
The babes, their babble, Annie, the small house,
The climbing street, the mill, the leafy lanes,
The peacock-yewtree and the lonely Hall,
The horse he drove, the boat he sold, the chill
November dawns and dewy-glooming downs,
The gentle shower, the smell of dying leaves,
And the low moan of leaden-color'd seas.

Once likewise, in the ringing of his ears,
Tho' faintly, merrily—far and far away—
He heard the pealing of his parish bells;
Then, tho' he knew not wherefore, started up
Shuddering, and when the beauteous hateful isle
Return'd upon him, had not his poor heart
Spoken with That, which being everywhere
Lets none, who speaks with Him, seem all alone,
Surely the man had died of solitude.

Sonra göklerin küresini bezeyen büyük yıldızları,
Geri çekilip köpüklenen okyanusu, sonra yine
Tan yerinin kızıl ışınlarını görüyordu—ama gemi yoktu.

Orada kıpırdamadan izlerken ya da izler gibi
Otururken, üzerindeki altın kertenkele dururdu,
Önündeki hayaletlerden yapılma hayalet kıpırdar
Ve musallat olurdu ona, ya da kendisi kıpırdar,
Ufkun ötesindeki daha bulutlu bir adadaki
İnsanlara, nesnelere ve yerlere musallat olurdu;
Bebekleri, onların sesleri, Annie, küçük ev,
Bayırdaki cadde, değirmen, yapraklı yollar,
Porsuk ağacı ve yalnız Belediye Binası,
Bindiği at, sattığı tekne, kasım sabahlarının
Ve çiyle kaplanmış bayırların ürpertisi,
Mutedil yağış, kuruyan yaprakların kokusu,
Ve kurşun rengi denizden gelen derin uğultu.

Yine bir gün, kulaklarının çınladığı bir gün,
Çok uzaklardan —hayal meyal ama neşeli—
Çanlarını duydu memleketindeki kilisenin;
Sonra, nasıl olduğunu anlamadan, titremeye
Başladı, bu hem güzel hem de çirkin ada
Kendisine geri döndüğünde, her yerde olduğu hâlde
Hiçbir yerde olmayan zavallı kalbi, kendisiyle
Konuşan bu adayla konuşmamış olsa,
Bu adamcağız mutlaka yalnızlıktan ölürdü.

Thus over Enoch's early-silvering head
The sunny and rainy seasons came and went
Year after year. His hopes to see his own,
And pace the sacred old familiar fields,
Not yet had perish'd, when his lonely doom
Came suddenly to an end. Another ship
(She wanted water) blown by baffling winds,
Like the Good Fortune, from her destined course,
Stay'd by this isle, not knowing where she lay:
For since the mate had seen at early dawn
Across a break on the mist-wreathen isle
The silent water slipping from the hills,
They sent a crew that landing burst away
In search of stream or fount, and fill'd the shores
With clamor. Downward from his mountain gorge
Stept the long-hair'd long-bearded solitary,
Brown, looking hardly human, strangely clad,
Muttering and mumbling, idiotlike it seem'd,
With inarticulate rage, and making signs
They knew not what: and yet he led the way
To where the rivulets of sweet water ran;
And ever as he mingled with the crew,
And heard them talking, his long-bounden tongue
Was loosen'd, till he made them understand;
Whom, when their casks were fill'd they took aboard:
And there the tale he utter'd brokenly,
Scarce credited at first but more and more,
Amazed and melted all who listen'd to it:

Böylece, erken ak düşen saçlarına
Kâh güneş kâh yağmurlar vurarak
Yıllar yılları kovaladı. Çoluk çocuğu görme ümidi
Ve kendi yurduna tekrar adım atma arzusu
Tam olarak kaybolmadan, kötü talihi
Aniden son buluverdi. İçme suyu arayan
Bir gemi sert rüzgârlarla sürüklenerek
Ve kendi gemisi İyi Talih gibi rotasından çıkarak
Bu adaya yanaşmıştı, nereye demirlediğini bilmeden:
İkinci Kaptan şafak vakti adanın üstüne çöken
Sisin arasındaki boşluktan, tepelerden aşağı
Sessizce akan suyu görmüştü, bunun üzerine
Bir dere ya da pınar bulsunlar diye adaya
Bir grup gönderdiler ve bu adamların sesleri
Sahil boyunca cınladı. Dağ geçidinden aşağı doğru
Yürüdü uzun saçlı uzun sakallı yalnız adam,
Kararmış, insanlıktan çıkmış, çaputlara sarılı,
Konuşma özürlü bir hiddetle aptalca
Homurtular çıkaran ve kimsenin anlamadığı
İşaretler yapan: Ama yine de onlara
Tatlı suyun aktığı derelere kadar yol gösterdi;
Ve sonra da mürettebatla kaynaştıkça,
Ve onları dinledikçe, uzun zamandır tutuk olan
Dili çözüldü ve derdini anlatmaya başladı;
Varilleri dolunca onu da gemiye almışlardı:
Orada hikâyesini parça parça anlatmaya başladı,
Baştan pek ciddiye alınmadı ama onu
Dinleyenler gitgide şaşırıp etkilendiler:

And clothes they gave him and free passage home;
But oft he work'd among the rest and shook
His isolation from him. None of these
Came from his county, or could answer him,
If question'd, aught of what he cared to know.
And dull the voyage was with long delays,
The vessel scarce sea-worthy; but evermore
His fancy fled before the lazy wind
Returning, till beneath a clouded moon
He like a lover down thro' all his blood
Drew in the dewy meadowy morning-breath
Of England, blown across her ghostly wall:
And that same morning officers and men
Levied a kindly tax upon themselves,
Pitying the lonely man, and gave him it:
Then moving up the coast they landed him,
Ev'n in that harbor whence he sail'd before.

There Enoch spoke no word to anyone,
But homeward—home—what home? had he a home?
His home, he walk'd. Bright was that afternoon,
Sunny but chill; till drawn thro' either chasm,
Where either haven open'd on the deeps,
Roll'd a sea-haze and whelm'd the world in gray;
Cut off the length of highway on before,
And left but narrow breadth to left and right
Of wither'd holt or tilth or pasturage.
On the nigh-naked tree the Robin piped

Ve ona giysiler verip onu ülkesine kadar götürdüler;
Yolculuk boyunca diğerleriyle birlikte çalışarak
Yalnızlık hissinden kurtuldu. Bunların hiçbiri
Kendi ülkesinden değildi, öğrenmek istediği
Bir şey olduğunda ona cevap veremiyorlardı.
Uzun rötarlı ve sıkıcı bir yolculuk oldu,
Gemi de iyi bir gemi sayılmazdı; yine de hevesi,
Zayıf rüzgârların önünde koşuyordu dönüşte,
Ta ki bulutlu bir mehtabın altında
Çok kan kaybetmiş bir âşık gibi
İngiltere'nin puslu surlarından esen
Çiy ve çayır kokan sabah havasını içine çekene dek:
Aynı sabah, onlardan gümrük vergisi
Toplayan gümrük memurları,
Bu yalnız adama acıyarak onunkini geri verdiler:
Sonra onu kıyı boyunca taşıyarak,
Bir zamanlar gemicilik yaptığı limana bıraktılar.

Oradan, hiç kimseyle konuşmadan, eve
Doğru yürüdü—eve—ne evi? Bir evi
Var mıydı onun? Güneşli bir ikindiydi,
Güneşli ama serin; sonra kayalıklara doğru
Çekildi güneş, derinlerde bir sığınak açıldı,
Bir sis oluştu denizde ve dünyayı griye boğdu;
Yok ediverdi ana yolun yarısını,
Ve sağında ve solunda, solmuş evler, tarlalar,
Ve otlaklar bulunan dar bir bölge bıraktı.
Yandaki çıplak ağaçta nar bülbülü hüzünlü

Disconsolate, and thro' the dripping haze
The dead weight of the dead leaf bore it down.
Thicker the drizzle grew, deeper the gloom;
Last, as it seem'd, a great mist-blotted light
Flared on him, and he came upon the place.

Then down the long street having slowly stolen,
His heart foreshadowing all calamity,
His eyes upon the stones, he reach'd the home
Where Annie lived and loved him, and his babes
In those far-off seven happy years were born;
But finding neither light nor murmur there
(A bill of sale gleam'd thro' the drizzle) crept
Still downward thinking 'dead or dead to me!'

Down to the pool and narrow wharf he went,
Seeking a tavern which of old he knew,
A front of timber-crost antiquity,
So propt, worm-eaten, ruinously old,
He thought it must have gone; but he was gone
Who kept it; and his widow, Miriam Lane,
With daily-dwindling profits held the house;
A haunt of brawling seamen once, but now
Still, with yet a bed for wandering men.
There Enoch rested silently many days.

But Miriam Lane was good and garrulous,
Nor let him be, but often breaking in,

Şarkısını söylüyordu, ve damlayan buğunun
İçinden, ölü yaprağın ölü ağırlığı onu taşıyordu.
Çisenti şiddetlendikçe, hüznün derinleşti;
Sonunda, buğulanmış büyük bir ışığın
Parladığını gördü üstünde; mahalleye varmıştı.

Sonra, uzun cadde boyunca süzülerek,
Kalbinde büyük felâketi hissederek,
Ve gözlerini taşlardan kaldırmadan, eve vardı.
Annie burada yaşamıştı ve sevmişti onu, ve bebeklerini,
O geçmişte kalan yedi mutlu yıl boyunca;
Oysa ne bir ışık ne de bir ses vardı şimdi
(Bir satış ilânı parladı yağmurun içinde) ve sonra
Aşağı indi 'Ya öldü, ya da terk etti!' diye düşünerek.

Gölete ve dar rıhtıma doğru yürüdü,
Eskiden bildiği bir hanı arıyordu,
Ön cephesi yıllanmış ahşaptandı,
Payandalı, delik deşik, yıkık döküktü,
Çoktan yıkılmıştır diye düşündü; oysa,
Sahibi ölmüştü, ama dul eşi Miriam Lane,
Kârı gitgide azalsa da, hanı işletmeye devam
Etmişti; önceden kavgacı denizciler kalırdı, ama
Artık daha sakin gezginler konaklıyordu.
Enoch uzun bir süre burada kalacaktı.

Miriam Lane iyi ve konuşkan bir insandı,
Onunla konuşurdu, sık sık da sözünü keserdi,

Told him, with other annals of the port,
Not knowing—Enoch was so brown, so bow'd,
So broken—all the story of his house.
His baby's death, her growing poverty,
How Philip put her little ones to school,
And kept them in it, his long wooing her,
Her slow consent, and marriage, and the birth
Of Philip's child: and o'er his countenance
No shadow past, nor motion: anyone,
Regarding, well had deem'd he felt the tale
Less than the teller: only when she closed
'Enoch, poor man, was cast away and lost'
He, shaking his gray head pathetically,
Repeated muttering 'cast away and lost;'
Again in deeper inward whispers 'lost!'

But Enoch yearn'd to see her face again;
'If I might look on her sweet face again
And know that she is happy.' So the thought
Haunted and harass'd him, and drove him forth,
At evening when the dull November day
Was growing duller twilight, to the hill.
There he sat down gazing on all below;
There did a thousand memories roll upon him,
Unspeakable for sadness. By and by
The ruddysquare of comfortable light,
Far-blazing from the rear of Philip's house,
Allured him, as the beacon-blaze allures

Şehirde olan biteni anlatırken, onun Enoch
Olduğunu bilmeden—çünkü tanınmayacak hâldeydi—
Ona kendi ailesinin hikâyesini de anlattı.
Bebeğinin ölümünü, artan yoksulluğu,
Philip'in çocukları okula gönderişini,
Ve onları okutmasını, Annie'yi bekleyişini,
Onun sonunda razı oluşunu, ve evliliklerini,
Ve Philip'in çocuğunun doğumunu: Yüzünden
Ne bir gölge geçti, ne de bir kıpırtı: Görenler
Hikâyeden anlatıcısı kadar etkilenmediğini
Zannederlerdi: Ama sözlerini 'Enoch, zavallı adam,
Kazaya uğradı ve kayboldu,' diye bitirdiğinde,
O da ak düşmüş kafasını acıyla sallayarak,
Mırıldanarak tekrar etti 'Kazaya uğradı ve kayboldu;'
Sonra da daha derinden bir fısıltıyla: 'Kayboldu!'

Fakat Enoch, Annie'yi görmeyi çok arzuluyordu;
'Onun o tatlı yüzüne bir kez daha baksam
Ve mutlu olduğunu görsem. Aklından atamadığı
Bu düşünce onu sonunda harekete geçirdi,
Kasvetli bir kasım gününün daha da kasvetli
Akşamında, eskiden yaşadığı tepeye geldi.
Aşağıyı tamamen görececek biçimde oturdu;
Orada binlerce hatıra üşüştü başına,
Boğaza düğümlenen hatıralar. Çok geçmeden,
Philip'in uzaktaki evinin arka penceresinde
Parlayan muntazam kırmızı ışığın rahatlığı
Cezbetti onu, fener ışığının bir göçmen

The bird of passage, till he madly strikes
Against it, and beats out his weary life.

For Philip's dwelling fronted on the street,
The latest house to landward; but behind,
With one small gate that open'd on the waste,
Flourish'd a little garden square and wall'd:
And in it throve an ancient evergreen,
A yewtree, and all round it ran a walk
Of shingle, and a walk divided it:
But Enoch shunn'd the middle walk and stole
Up by the wall, behind the yew; and thence
That which he better might have shunn'd, if griefs
Like his have worse or better, Enoch saw.

For cups and silver on the burnish'd board
Sparkled and shone; so genial was the hearth:
And on the right hand of the hearth he saw
Philip, the slighted suitor of old times,
Stout, rosy, with his babe across his knees;
And o'er her second father stoopt a girl,
A later but a loftier Annie Lee,
Fair-hair'd and tall, and from her lifted hand
Dangled a length of ribbon and a ring
To tempt the babe, who rear'd his creasy arms,
Caught at and ever miss'd it, and they laugh'd:
And on the left hand of the hearth he saw
The mother glancing often toward her babe,

Kuşu cezbetmesi gibi, sonra kuşun fenere
Saldırıp yorgun hayatını sonlandırması gibi.

Philip'in evi caddeye bakıyordu,
Denizden içeri doğru son evdi; ama arkasında,
Boş araziye açılan küçük bir dış kapısı olan
Ve etrafı duvarla çevrili küçük bir bahçesi vardı:
Orada yaprak dökmeyen yaşlı bir ağaç vardı,
Bir porsuk ağacı, etrafını çakıl taşlarından bir yol
Çevirmişti, ve başka bir yol bunu bölüyordu:
Enoch orta yoldan yürümeye çekindi ve
Ağacın arkasındaki duvarın dibinden süzül­dü
Ve böylelikle, kendisinininki gibi acıların yaşanıp
Yaşanmadığını, kimse onu görmeden, görebildi.

Parlak masadaki kadehler ve gümüşler
Göz kamaştırıyordu; şömine başı gayet neşeliydi:
Şöminenin sağ tarafında Philip oturuyordu,
Eskinin ciddiye alınmayan âşığı, kuvvetli,
Kanlı canlı, bebeği dizlerinin üstünde;
Ve üvey babasının üzerine eğilen bir kız,
Annie Lee'nin daha genci ve daha mağruru,
Sarışın ve uzun boylu, havadaki eliyle
Ucunda halka olan bir kurdele sallıyordu
Bebek oynasın diye, bebekse yumuk kollarını kaldırarak
Onu bir yakalıyor bir kaçırıyordu ve herkes gülüyordu:
Ve şöminenin sol tarafında Annie vardı
Ve çoğunlukla bebeğe doğru bakıyordu,

But turning now and then to speak with him,
Her son, who stood beside her tall and strong,
And saying that which pleased him, for he smiled.

Now when the dead man come to life beheld
His wife his wife no more, and saw the babe
Hers, yet not his, upon the father's knee,
And all the warmth, the peace, the happiness,
And his own children tall and beautiful,
And him, that other, reigning in his place,
Lord of his rights and of his children's love,—
Then he, tho' Miriam Lane had told him all,
Because things seen are mightier than things heard,
Stagger'd and shook, holding the branch, and fear'd
To send abroad a shrill and terrible cry,
Which in one moment, like the blast of doom,
Would shatter all the happiness of the hearth.

He therefore turning softly like a thief,
Lest the harsh shingle should grate underfoot,
And feeling all along the garden-wall,
Lest he should swoon and tumble and be found,
Crept to the gate, and open'd it, and closed,
As lightly as a sick man's chamber-door,
Behind him, and came out upon the waste.

Ama arada bir Philip'e dönerek onunla konuşuyordu,
Uzun boylu ve güçlü oğlu yanında duruyordu,
Ve gülümseyerek hoş bir şeyler anlatıyordu.

Şimdi, ölü adam hayata dönmüş ve karısının
Artık kendi karısı olmadığını görmüştü, onun olan
Ama kendisinin olmayan bebeği görmüştü babasının
Dizleri üzerinde, bütün o içtenliği, huzuru ve mutluluğu,
Serpilmiş ve güzelleşmiş olan kendi çocuklarını,
Ve onu, o ötekini, kendi evinin hükümdarını,
Kendihaklarını ve kendi çocuklarının sevgisini kazanan adamı,—
Sonra tabii, Miriam Lane ona her şeyi anlatmış olsa da,
Çünkü gözle görülen her zaman anlatılandan daha güçlüdür,
Sarsıldı ve sendeledi, bir dala tutundu ve korkunç
Bir çığlık atmamak için kendine zor hâkim oldu,
Ki bu çığlık, bir kıyamet patlaması gibi, bir anda
Yerle bir edebilirdi bu yuvanın bütün mutluluğunu.

Bu yüzden, çakıl taşları ayağının altında
Gıcırdamasın diye hırsız gibi sessizce dönerek,
Ve yürürken bayılıp düşüp yakalanmasın diye
Bahçe duvarlarına tutunarak, dış kapıya
Kadar ilerledi, onu açtı ve hasta bir
Adamın oda kapısını kapar gibi yavaşça
Kapadı ardından ve boş araziye attı kendini.

And there he would have knelt, but that his knees
Were feeble, so that falling prone he dug
His fingers into the wet earth, and pray'd.

'Too hard to bear! why did they take me hence?
O God Almighty, blessed Saviour, Thou
That didst uphold me on my lonely isle,
Uphold me, Father, in my loneliness
A little longer! aid me, give me strength
Not to tell her, never to let her know.
Help me no to break in upon her peace.
My children too! must I not speak to these?
They know me not. I should betray myself.
Never: not father's kiss for me—the girl
So like her mother, and the boy, my son.

There speech and thought and nature fail'd a little,
And he lay tranced; but when he rose and paced
Back toward his solitary home again,
All down the long and narrow street he went
Beating it in upon his weary brain,
As tho' it were the burthen of a song,
'Not to tell her, never to let her know.'

He was not all unhappy. His resolve
Upbore him, and firm faith, and evermore
Prayer from a living source within the will,
And beating up thro' all the bitter world,

Orada diz çökmek istedi, ancak zayıf dizlerinin
Bağları çözülerek yere kapaklandı ve parmaklarını
Islak çamura saplayarak Tanrı'ya yakardı.

'Çok zor katlanmak! Neden aldılar beni öyleyse?
Ah ulu Tanrım, yüce Kurtarıcı,
Bana ıssız adada dayanma gücü verdin,
Ne olur bu yalnızlığımı da dayanma gücü ver!
Yardım et bana, ona duyurmamam için, hiç
Öğrenmemesini sağlamam için bana güç ver.
Onun huzurunu bozmamam için yardım et.
Çocuklarımin da! Onlarla konuşmamalıyım, değil mi?
Beni tanımazlar. Kendimi açık etmeliyim.
Hayır, asla: İyi geceler öpücüğü yok artık benden–
Kız annesine ne kadar benziyor, ve oğlum, benim oğlum.'

Burada konuşma, düşünce ve içerik karışmaya
Başladı ve transa girdi; ama ayağa kalkıp da hızlı
Adımlarla ıssız evine doğru yürüdüğünde,
O uzun ve dar cadde boyunca,
Sanki bir şarkının sözleriymiş gibi
Yorgun zihnine kazıyıp durdu şu sözleri:
'Asla söyleme ona, asla öğrenmesin.

Tamamen mutsuz da değildi. Aldığı
Karar, sağlam inancı, insanların
Kendisi için sürekli ettiği dualar,
Ve denizden kaynaklı tatlı pınarlar gibi

Like fountains of sweet water in the sea,
Kept him a living soul. 'This miller's wife'
He said to Miriam 'that you told me of,
Has she no fear that her first husband lives?'
'Ay ay, poor soul' said Miriam, 'fear enow!
If you could tell her you had seen him dead,
Why, that would be her comfort;' and he thought
'After the Lord has call'd me she shall know,
I wait His time' and Enoch set himself,
Scorning an alms, to work whereby to live.
Almost to all things could he turn his hand.
Cooper he was and carpenter, and wrought
To make the boatmen fishing-nets, or help'd
At lading and unlading the tall barks,
That brought the stinted commerce of those days;
Thus earn'd a scanty living for himself:
Yet since he did but labor for himself,
Work without hope, there was not life in it
Whereby the man could live; and as the year
Roll'd itself round again to meet the day
When Enoch had return'd, a languor came
Upon him, gentle sickness, gradually
Weakening the man, till he could do no more,
But kept the house, his chair, and last his bed.
And Enoch bore his weakness cheerfully.
For sure no gladlier does the stranded wreck
See thro' the gray skirts of a lifting squall
The boat that bears the hope of life approach

Dertli dünyaya karşı verdiği mücadele,
Hayata tutunmasını sağladı. ‘Şu bana
Bahsettiğin değirmencinin karısı,’ dedi Miriam’a,
‘İlk kocasının yaşadığından hiç korkmuyor mu?’
‘Evet, evet, zavalılık,’ dedi Miriam, ‘Çok korkuyor!’
Birisi ona kocasının gerçekten öldüğünü
Söylese, içi rahatlayacak,’ deyince, Enoch
‘Tanrı beni yanına çağırdığında, öğrenecek,
Ben o zamanı bekliyorum,’ diye düşündü;
Ve sadaka kabul etmeyip çalışmaya başladı.
Elinden neredeyse her iş geliyordu.
Hem fıçı yapımından hem de marangozluktan
Anlıyordu, balıkçı ağı örebiliyordu, ayrıca
Büyük gemilerin yükleme işlerine yardım
Ediyordu, o dönemin kısıtlı şartlarında
Geçinecek kadar para kazanmayı başardı:
Yine de, sadece kendisi için çalıştığından,
Ve bunun ucunda bir umut olmadığından,
İçinde hiç yaşama sevinci yoktu; ve geri döndüğü
Günden bu yana, dünya güneşin etrafında
Bir kez dönmüştü ki, üstüne bir bitkinlik
Geldi, hassas bir hastalık ağır ağır
Zayıflattı onu ve çalışamaz hâle getirdi,
Önce eve, sonra koltuğa, en son da yatağa
Düşürdü. Enoch neşeyle göğüsledi
Bu durumu. Ama elbette, ıssız adaya düşmüş
Ve kendisinden ümit kesilmiş birisinin,
Dinen bir fırtınanın gri puslu ardından, kurtarıcı

To save the life despair'd of, than he saw
Death dawning on him, and the close of all.

For thro' that dawning gleam'd a kindlier hope
On Enoch thinking 'after I am gone,
Then may she learn I loved her to the last.'
He call'd aloud for Miriam Lane and said
'Woman, I have a secret—only swear,
Before I tell you—swear upon the book
Not to reveal it, till you see me dead.
'Dead' clamor'd the good woman 'hear him talk!
I warrant, man, that we shall bring you round.'
'Swear' add Enoch sternly 'on the book.'
And on the book, half-frighted, Miriam swore.
Then Enoch rolling his gray eyes upon her,
'Did you know Enoch Arden of this town?'
'Know him?' she said 'I knew him far away.
Ay, ay, I mind him coming down the street;
Held his head high, and cared for no man, he.'
Slowly and sadly Enoch answer'd her;
'His head is low, and no man cares for him.
I think I have not three days more to live;
I am the man. At which the woman gave
A half-incredulous, half-hysterical cry.
'You Arden, you! Nay,—sure he was a foot
Higher than you be.' Enoch said again
'My God has bow'd me down to what I am;
My grief and solitude have broken me;

Bir gemiyi gördüğündeki kadar neşeli değildi;
Sonra ölümü ve her şeyin nihayetini hissetti.

Bu hissin ardında daha iyi niyetli bir ümit vardı,
Çünkü, Enoch 'Ben öldükten sonra, onu son
Nefesime kadar sevdiğimi öğrenebilir,' diye
Düşünüyordu. Miriam Lane'i çağırdı ve dedi ki
'Bak, kadın, benim bir sırrım var—ama sana bunu
Söylememden önce—ben ölene dek bu sırrı
İfşa etmeyeceğine kitap üstüne yemin etmelisin.
'Ölmek mi,' diye haykırdı müşfik kadın, 'Şuna bakın!
Seni iyileştireceğiz, garanti ediyorum bunu.
'Kitap üstüne,' dedi Enoch sertçe 'Yemin et.'
Ve Miriam, yarı korkmuş hâlde, yemin etti.
Bunun üzerine Enoch, mavi gözlerini kadının
Üzerinde gezdirerek, 'Bu şehirdeki Enoch Arden'i
Tanır mıydın?' diye sordu. 'Uzaktan tanırdım, dedi.
'Evet, evet, caddeden aşağı inişini hatırlıyorum;
Başı dimdik yürürdü ve kimseyle ilgilenmezdi.'
Yavaşça ve üzüntüyle cevap verdi Enoch;
'Başı eğildi artık ve kimse ilgilenmiyor onunla.
Üç günden fazla ömrüm kaldığını sanmıyorum;
Evet, ben oyum.' Bunun üzerine kadın yarı
Kuşkulu, yarı histerik bir çılgılık attı.
'Sen Arden ha, sen! Hayır,—o senden kesin
İki karış daha uzundu.' Enoch tekrar konuştu:
'Tanrım beni böyle iki büklüm bıraktı;
Kederim ve yalnızlığım çökertti beni;

Nevertheless, know that I am he
Who married—but that name has twice been changed—
I married her who married Philip Ray.
Sit, listen.' Then he told her of his voyage,
His wreck, his lonely life, his coming back,
His gazing in on Annie, his resolve,
And how he kept it. As the woman heard,
Fast flow'd the current of her easy tears,
While in her heart she yearn'd incessantly
To rush abroad all round the little haven,
Proclaiming Enoch Arden and his woes;
But awed and promise-bounded she forbore,
Saying only 'See your bairns before you go!
Eh, let me fetch 'em, Arden,' and arose
Eager to bring them down, for Enoch hung
A moment on her words, but then replied.

'Woman, disturb me not now at the last,
But let me hold my purpose till I die.
Sit down again; mark me and understand,
While I have power to speak. I charge you now,
When you shall see her, tell her that I died
Blessing her, praying for her, loving her;
Save for the bar between us, loving her
As when she laid her head beside my own.
And tell my daughter Annie, whom I saw
So like her mother, that my latest breath
Was spent in blessing her and praying for her.

Mamafih, şunu bil ki ben onun evlendiği
Adamım—ama o isim iki kez değişikliğe uğradı—
Philip Ray ile evlenen kadınla evliydim ben.
Otur ve dinle.’ Sonra ona seyahatini anlattı,
Kazayı, yalnız hayatını, geri dönüşünü,
Annie’yi gizlice izlemesini, kararını,
Ve onu nasıl uyguladığını. Kadın dinledikçe
Göz yaşları sel oldu aktı, yüreğinin
Derinlerinde, dışarı koşup bütün limana
Enoch Arden’i ve onun başına gelenleri
Duyurmak için yanıp tutuşuyordu;
Ama korkudan ve verdiği sözden dolayı
Tuttu kendini, sadece ‘Ölmeden çocuklarını
Gör!’ dedi, ‘Gidip getireyim onları, Arden,
Ve Enoch bir süre duraksayınca, onları getirme
Niyetiyle kalktı, ama o sırada Enoch cevap verdi.

‘Sona yaklaşmışken yorma beni kadın,
Bırak amacıma ulaşayım ölmeden.
Otur tekrar; hâlâ konuşacak gücüm varken
Dikkatle dinle beni ve anla. Görevin şu:
Onu gördüğünde, ona şükrederek, dua ederek,
Onu severek öldüğümü söyle ona;
Başını başımın yanına koyduğu
Zamanki gibi severek öldüğümü.
Annesine çok benzettiğim kızım
Annie’ye de son nefesimde bile
Ona şükür ve dua ettiğimi söyle.

And tell my son that I died blessing him.
And say to Philip that I blest him too;
He never meant us any thing but good.
But if my children care to see me dead,
Who hardly saw me living, let them come,
I am their father; but she must not come,
For my dead face would vex her after-life.
And now there is but one of all my blood,
Who will embrace me in the world-to-be:
This hair is his: she cut it off and gave it,
And I have borne it with me all these years,
And thought to bear it with me to my grave;
But now my mind is changed, for I shall see him,
My babe in bliss: wherefore when I am gone,
Take, give her this, for it may comfort her:
It will moreover be a token to her,
That I am he.'

He ceased; and Miriam Lane
Made such a voluble answer promising all,
That once again he roll'd his eyes upon her
Repeating all he wish'd, and once again
She promised.

Then the third night after this,
While Enoch slumber'd motionless and pale,
And Miriam watch'd and dozed at intervals,
There came so loud a calling of the sea,

Oğluma da ona şükrederek öldüğümü söyle.
Ve Philip'e, ona da şükrettiğimi söyle.
Bizim iyiliğimizden başka bir şey düşünmedi o.
Ama eğer, beni yaşarken göremeyen çocuklarım,
Ben öldükten sonra görmek isterlerse, gelsinler,
Ben onların babasıyım; ama Annie gelmemeli.
Çünkü hayat boyu incitir onu ölü yüzümü görmek.
Biri hariç hepsi benim kanımdan,
Öbür dünyada sarılacağız birbirimize:
Bu saç oğlumun: Kesip bana vermişti Annie,
Uzun yıllar boyunca taşıdım bunu yanımda,
Yanımda götürmeyi düşünüyordum mezara da;
Ama kararım değişti şimdi, çünkü artık yavrumun
Mutluluğunu gördüm: Bu yüzden ben ölünce,
Bunu Annie'ye ver, bu onu teselli eder:
Ayrıca onun benden bir anı
Olduğunu hatırlar baktıkça.

Sonra sustu; ve Miriam Lane
Her konuda ona söz veren uzun bir konuşma yaptı,
Bunun üstüne tekrar gözlerini kadına dikerek
İsteklerini tekrar etti, ve o da
Bir kez daha söz verdi.

Bundan sonraki üçüncü gece,
Enoch hareketsiz ve solgun uyurken,
Ve Miriam başında uyuklayarak nöbet tutarken,
Denizden öyle bir ses yükseldi ki,

That all the houses in the haven rang.
He woke, he rose, he spread his arms abroad
Crying with a loud voice 'a sail! a sail!
I am saved'; and so fell back and spoke no more.

So past the strong heroic soul away.
And when they buried him the little port
Had seldom seen a costlier funeral.

Limandaki bütün evler zangırdadı.

Enoch uyandı, kalktı, ve kollarını açarak, bütün gücüyle
'Bir gemi! Bir gemi! Kurtuldum,' diye bağırdı;
Sonra sırt üstü düştü ve bir daha da konuşmadı.

Böylece göçüp gitti bu güçlü ve cesur ruh.
O küçük liman kentinin gördüğü en görkemli
Cenaze oldu onun toprağa verilışı.

BURADAN GÖRÜNEN TENNYSON¹

STÉPHANE MALLARMÉ

Şimdi, geçmiş ve gelecek günler için her şey söylendi ve Westminster sessizliğe gömüldü. Artık her yerde, hatta gurbet ellerde, Tennyson'ın gidişiyle arkasında bıraktığı boşluğun etrafında pişmanlıklar, takdireler ve heyecan anaforu dağılmadan önce, tazim toplama vakti. Burada acziyet oynuyor rolünü, ve günlük basın -takdire şayan suskunluğunun yanında- kendi yetersizliğini de gösteriyor: Güncel kalmak isterken, aceleyle hareket ediyor ve hemen süprizi açıyor! Meşum olaydan beri artık aramızda olmayan hari-kulade müteveffa hakkında benimle, az çok bilerek konuşacağımı düşünerek (ki İngilizlerin hususiyetlerine vakıf başka bir şairle de yapılabilirlerdi) mülakat yapması için birini gönderen bir gazeteye minnettarlığımı ifade etmek isterim. En azından, onun haşmetine uygun, ona yaraşır bir tonda bir andıç. Bu durumda, artık içten gelen, gayet münferit değerlendirmeleri hatırlatmak neye yarar: *Idylls of the King*'de, dekoratörün yüksek ihtimalle seçeceği renkle alakalı olarak, Cabanel'in² adı zikredildi (birileri kromolitografi diyordu,

1. Metni, Mallarmé'in düzyazılarını derlediği *Divagations*'dan (1897) Murat Erşen çevirdi.

2. Fransız ressam Alexandre Cabanel (1823-1889) tarihi, klasik ve dini konularda aka-

oysa narin bir freski anımsamak çok daha münasip olurdu.) Şüphesiz ilk şiirlerdeki büyüleyici kadın portreleri galerisine dairdi bu referans. Fakat sadece bu ressamın adını anmanın lüzumu yoktu. Bir sanattan diğerine böyle benzetmeler yapılırken ihtiyatı elden bırakmamak lazım. Zira bir İngiliz ozan ve yazarla bizimkilerden birini doğrudan kıyaslamak için bile ziyadesiyle bilgi sahibi olmak gerek. Kiminle karşılaştıracamız? Her karşılaştırmamızın, daha tanımı itibariyle, ne kadar sakıncalı olduğu belli; ve iki zihni yakınlaştırmaya çalıştığınız an bunun ne kadar imkânsız hale geldiğini bilirsiniz, öyle ki en benzemez özellikler parıl parıl öne çıkar ve en aşikar hatlar bile kaçıp kurtulur ya da uçar gider. Yine de her şeyi daima kolay ya da içindeki öğelerden biri önceden bilinen eşitliklerle algılayan halkın kusurunu tatminetmeye hazırlanırken, ben (ve belki de zaman bu fani önermeyi hemen eritip yok edecek) Tennyson konusunda (Alfred de Vigny’le hafifletilmiş) Laconte de Lisle’in ve de bazen Coppée’nin isimlerini telaffuz edeceğim: âlâ, fakat ne büyük yanlış!

Bir ulus başka bir ulusun şairlerinden bihaber olma hakkına sahiptir, çünkü kendi şairlerini ihmal eder. Aynı şekilde yanlış anlaşılan şu “saray şairi” unvanı da, münhasır bir koro cemiyetinin başını, handiyse nazım yazarı bir meslektaş ve daha aşağı bir dedikodu yazarını akla getiriyormuş gibi görünür.

demik stilde tablolar yapmış, ayrıca portre ressamı olarak ünlenmiştir. Başarılı bir akademik ressam olan Cabanel’in 1863 yılında çizdiği *Venus’ün Doğuşu* (Naissance de Venus) isimli tablo on dokuzuncu yüzyıl akademik resminin en bilinen örneklerinden biridir. III. Napolyon’un favori ressamıydı -çn.

Bu noktada sadece meslektaşların görüşlerine müracaat edilirdi; ne var ki, şu bir gerçek, kendi anlayışlarına iltica etmiş bu münzeviler (ya da içgüdülerini yücelttikleri dilin tınlamalarına sadık olanlar, gizliden gizliye, dışarıdan birini kabul etme fikrinden tiksiniyorlar) bu hususta başka herkesten daha vatanperver kesilirler. Belki bu, onlardaki, bir nesnenin sadece bildikleri tek yolla dile getirilmiş, yerel anlamıyla neşet etmesi gerektiği yanılsamasını pekiştiren zorunlu bir zafiyettir.

Ama bu garip bir şey değil mi? Beni yalanlarcasına, geçen hafta, keskin şair Jean Lorrain'e ait *Vivian*'dan parçaların zarif bir cenaze töreni dekorasyonunu andıran manzum bir tercümesi çıktı —ama bu ona has bir durum. Hem onda hem de şiirlerinde, herkesten daha çok, Melusina ve diğer peri prensesleri, Tennyson'cu bir tesir altında, pırıl pırıl bir halde, Tennyson'da olduğu gibi, sık sık geri dönerler.

Bu soruşturmanın hitap ettiği sınırlı okur kitlesi Taine'in *Histoire de la littérature anglaise* [1863] başlıklı eserinde, olgunluk dönemindeki Alfred Tennyson üzerine kaleme aldığı abidevi sayfaları hatırlar, ama kaynaklara gitmez pek. Her ortaokulda *Enoch Arden* dilbilgisine dair dipnotlarla öğretilir. Yirmi yıl önce, Gustave Doré devrinde, her salon masasında *Idylls of the King*'in birçok versiyonundan birinin lüks folyo cilt olarak bulunması gerekirdi.

Ben *Maud*'u tercih ederim, romantik ve modern, tüm o düşler ve tutku. Her ne kadar bu şiir, üstadın diğer şiirlerinin aksine, hep alıntılanan ya da mırıldanılan *Locksley Hall*'un karakteristik özelliklerinden ve *The Lotos-Eaters*, *Oe-*

none gibi çalışmaların büyüleyiciliğinden hiçbir iz taşımasa da; sayfalar her yerde aynı olan bir sürü mezara benzer. Bunların içinde *In memoriam* tek bir ölü adam için bir mezarlıktır. Hakikaten, gençlik dönemi eserlerinde —*Poems, Chiefly Lyrical*’dan *Demeter*’e kadar— herbiri farklı, mükemmel ve her türü gündüz düşlerimiz için göze çarpacak kadar ayrı ne kadar çok parça vardır!

Yukarıda söylediğim her şey bayağı ve yerel bir merakın ötesinde sınırlı bir ilgiye mazhar olurdu, eğer birileri, zamanın kavileştireceği bir yazar hakkında müphem bazı kanaatler belirtmeseydi. Yüzyıllar boyunca, bu türden bir mesafe iş başındadır. Halbuki trende ya da denizde birkaç saat uzaklaşınca, ölümsüzlük başlar. Bilhassa da farklı bir ülkede — bu durum alıntılacağım bir pasajda şöyle analiz ediliyor: “Gerçekten de, salt mekan olmadığı gibi salt edebiyat da yoktur. Büyük bir şaire dair hatırladıklarımız, bizzat eserlerinden ziyade, eserleriyle ve eserleri sayesinde bizde bıraktığı yücelik izlenimidir ve bu izlenim, insan dillerinin örtüsü altında, en kaba tercümelere bile nüfuz eder. Bu olgu bir eser hakkında biçimsel olarak tespit edildiğinde, bu tespitin sonucu ŞAN diye adlandırılır.”³

Şairin adı, kelimelerin kendi aralarındaki birliğinden çıkarak, gizemli bir biçimde, tek bir metinde kendini yeniden yaratır. Öyle bir metin ki tüm ruhunun hülasesidir. Kıyısından geçenlerle iletişime girer. Ağzına kadar açık kitabın açık sayfalarından uçup havalanır, artık kitap önem-

3. Villiers de l’Isle-Adam, *Contes Cruels*: “La Machine à Gloire”

sizdir: Zira, nihayetinde, her şeye rağmen deha meydana çıkmalı ve tüm engellere karşın, okumaya bile gerek kalmadan herkesçe tanınmalıdır. Dahası, hecelerın bu yalın düzenlenişı ‘Tennyson’ bu sefer ciddiyetle şöyle söylenir: *Lord Tennyson* —şimdiden, bu ismin (dilden dile yanlış anlamalar ya da boşluklar ve anlayış yetersizliğı aracılığıyla olsa bile, bundan sonra giderek daha çok) azametli müşfik bir yüzün düşüncesini çağırıp uyandırdığını biliyorum. Direngen ama her şeyden önce el ayak çekmiş ve de zihnın efendiye yaraşır edasıyla, soyluluk gereğı, hak ettiğı her şey için tamahkar; açıkyürekli ve suskun bir yüz: Ve neredeyse şunu da ekleyeceğim ki bu dingin ölüm, söz konusu düşünceye, halkın genel anlayışı için, gururlu ve münzevi fizyonomiyi tamamlayan alışılmadık bir şeyler katmış.

Bu sözlerden hiçbirı —geçtiğimiz günlerde çelenkler ve cenaze törenini tasvirde, bu lirik kanadın kaybını bir iki belirgin ve geniş vuruşla çizen, kullanılan bir kelimeyi kullanmakta tereddüt ediyorum— merhumun münasip yücelikte bir eskizini oluşturmamızda bize yardım edemez.

Konusunun şereflendirdiğı bu kısa muhasebeden sonra, şahsen konuşmam yersiz kaçmazsa, bir görüşümü paylaşacağım. Özgünlüğü, lezzeti, kesinliğı ile olduğı gibi iptidai ve latif yeteneğıyle de üstün olan edebi ya da sanatsal kültürün (çok güzel bir şekilde harmanlayarak) bir seçilmişte üretebileceğı ne varsa, Tennyson bunların hepsine (doğrudan ve bu tedirgin edici çeşitliliğı başından sonuna, ayrılığa yer vermeksizin) sahipti. Bu alışıldık şey değildir. Tanrılardan başka kim, mutlak kestirme yollardan, çağları

boydan boya geçip gelebilir? İnsan sesini yeryüzünde duyulmamış tonlamalarla vermiş olmak (zannımca Tennyson olmasa İngiltere'ye has müzik eksik kalırdı kuşkusuz) ve ulusal müzik aletine böylesine yeni akorlar bahşetmek (ki duyulduğu anda herkes bu akorların dilin tabiatından geldiğini anında anlayıverir), görevinin ve saygınlığının genişliğinde, şairi kurar. Kendinde bunca istisnai vasfı meczetmiş bir insan yakın zaman önce öldü ve sanırım kayda değer bir yas bayrağı, Şiir denilen tapınağın (uzakta, ayrık bir bina) hoş sütununa çekiliyor. Poe'nun gençliğinde (ünü yayılmış, ama hala gelecek) coşkusunu ithaf ettiği sevecen mübalağadaki anlatımla, gölgesi orada kabul buyrulsun: "Şimdiye kadar yaşamış en soylu şiirsel ruh."

Alfred Lord Tennyson nihayet Türkçede! 19. yüzyıl İngiliz şiirinin en önemli isimlerinden biri olan Sir Alfred Tennyson, nam-ı diğer Lord Tennyson, Victoria Çağının Britanya edebiyatının köşetaşlarından biri olan *Enoch Arden* (1864) adlı eseriyle, yaklaşık yüz elli yıl sonra Türkiye'deki okurlarını selamlıyor.

'Kraliyet Şairi' unvanına sahip olan Tennyson'ın bu anlatı-şiiri yayımlandıktan on yıllar sonra bile etkisini sürdürmüş; onlarca dile çevrilip defalarca sinema, opera ve tiyatroya aktarılmış kült bir eserdir.

Bir liman kasabasında yaşayan üç çocuğun sahildeki oyunuyla başlar şiir: Philip Ray, Enoch Arden ve Annie Lee. Oğlanların ikisi de Annie'ye âşıktır. Büyüdüklerinde Annie, Enoch'la evlenir. Yedi yıllık evlilikten ve üç çocuk sahibi olduktan sonra, Enoch bir deniz yolculuğuna çıkar. Fakat gemisi kazaya uğrar ve Enoch on yıl boyunca ıssız bir adada "Robinson Crusoe hayatı" sürer. Peki, Enoch dönebilecek midir? Dönerse nelerle karşılaşacaktır? Stéphane Mallarmé'in sonsözüyle birlikte, bütün bu soruların cevapları kitabın içinde.

